
Marker kommune

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019



Vedtatt i kommunestyret 15.12.15, sak 90/15.



viS
MOT I MARKER

ET STOLT LOKALSAMFUNN MED MOT



Innholdsfortegnelse

1. Forord	3
2. Rådmannens kommentarer	4
3. Sammendrag.....	5
4. Innledning.....	9
5. Budsjetthandlingen	11
6. Rammebetingelser og nøkkeltall	13
7. Finansieringssystemet	20
8. Statsbudsjettet 2016	223
9. Eiendomsskatt	235
10. Lånegjeld	255
11. Investering 2016.....	277
12. Fondsbeholdningen.....	28
13. Kommunale avgifter/gebyrer	30
14. Driftstilskudd til ikke kommunale barnehager for 2016	31
15. Tiltak ved eventuelt redusert økonomisk ramme	32
16. Forslag til driftsrammer budsjett 2016	33
17. Virksomhetenes budsjettkommentarer	35
POLITISK STYRING, FELLESUTGIFTER OG SENTRALADMINISTRASJON	35
MARKER SKOLE	38
GRIMSBY BARNEHAGE	42
PRIVATE BARNEHAGER	45
NAV	50
MARKER BO- OG SERVICESENTER UTVIKLINGSHEMMEDE.....	52
FORVALTNING, DRIFT OG VEDLIKEHOLD	56
PLAN OG MILJØ.....	59
KULTUR OG FRITID	63
MARKER BIBLIOTEK.....	66
NÆRING.....	69
18. Investeringsbudsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019	72
19. Budsjettnoter	77
20. Budsjett-skjemaer	79
21. Avgifter, gebyrer og priser.....	83
22. Kommunestyrets vedtak.....	96

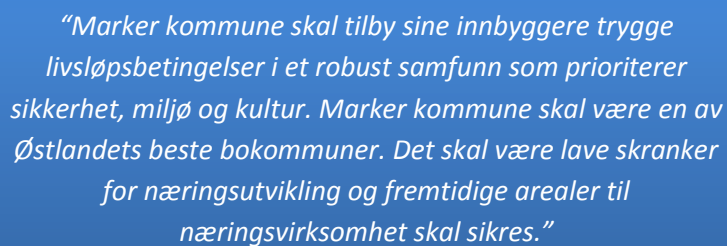
1. Forord

Dette er Marker kommune sitt årsbudsjett for 2016, samt økonomiplan for perioden 2016-2019. Årsbudsjettet er første året i økonomiplanen. I likhet med praksis de siste årene, er alt samlet i et dokument for på den måten få en bedre oversikt over utviklingen i perioden.

Dokumentet inneholder en samlet beskrivelse av kommunens overordnede styringsprinsipper, utfordringer og hovedprioriteringer for budsjett- og handlingsplanperioden, samt de samlede økonomiske drifts- og investeringsrammer.

Rådmannen har så langt det har vært mulig tatt hensyn til politiske vedtak og signaler som på ulike måter gir føringer for de prioriteringer som er foretatt.

I samsvar med vedtatt kommuneplan for perioden 2005-2017 har rådmannen i budsjettarbeidet lagt til grunn følgende overordnede mål og visjon:



“Marker kommune skal tilby sine innbyggere trygge livsløpsbetingelser i et robust samfunn som prioriterer sikkerhet, miljø og kultur. Marker kommune skal være en av Østlandets beste bokommuner. Det skal være lave skranker for næringsutvikling og fremtidige arealer til næringsvirksomhet skal sikres.”

Rådmannen fremmer følgende overordnede strategiske mål for planperioden:

- sikre økonomisk handlefrihet
- bygge opp disposisjonsfond for å møte fremtidige uforutsette utgifter
- levere tjenester som brukerne våre er fornøyd med
- ha friske og fornøyde medarbeidere
- arbeide aktivt for å være en lokalpolitisk utviklingsaktør

For å nå disse målene må kommunen aktivt videreføre utviklingsarbeidet både internt og i samarbeid med andre kommuner og utviklingsmiljøer.

2. Rådmannens kommentarer

Overordnet strategi for økonomiplanperioden 2016-2019

Rådmannen legger med dette fram forslag til årsbudsjett for 2016 samt økonomiplan for perioden 2016-2019.

Opprettholdelsen av et godt tjenestetilbud er en avgjørende faktor for at Marker kommune skal fremstå som en god bokommune. I budsjett 2016 fordeles det kr 192.475.000 ut til de forskjellige virksomhetene. Dette er en økning fra de siste årene, men likevel strever vi i langt større grad nå enn tidligere med å møte alle forventningene. Sentrale årsaker til dette er blant annet svært stor kostnadsvekst innen barnevernet, og at Marker kommune har en betydelig større andel innbyggere over 67 år som gjør at kostnadene til eldreomsorg har vært økende, og er økende fremover.

Rådmannen har så langt det har vært mulig tatt hensyn til politiske vedtak og signaler som på ulike måter gir føringer for de prioriteringer som er foretatt.

Særskilt i forhold til budsjett 2016

Grunnlaget for budsjett 2016 er tallene i budsjett 2015 etter at årets vedtatte sparetiltak er lagt inn. Samlet sett anser rådmannen at det fremlagte budsjett ivaretar et forsvarlig servicetilbud til innbyggere i kommunen.

Robek

Marker kommune ble ført opp på Robek-lista sommeren 2015 som en følge av den økonomiske situasjonen med regnskapsmessig underskudd både i 2013 og 2014. Det betyr at vårt budsjett og økonomiplan vil få ekstra oppmerksomhet fra Fylkesmannen etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Overordnede strategiske mål

Hovedfokuset i arbeidet med budsjett 2016 har vært å få så realistiske budsjettposter som mulig. Rådmannen mener at dette målet i all hovedsak er oppnådd, men området barnevern knytter det seg som alltid stor usikkerhet til.

De overordnede strategiske målene for planperioden, som nevnt i forordet, må prioriteres.

Rådmannens budsjettforslag gir grunnlag for at dagens tjenestetilbud opprettholdes, men vi er inne i en usikker tid der rammefaktorene fort kan endres. Planlegging og gjennomføring av driftsmessige effektiviseringstiltak vil også i framtida være nødvendige for å opprettholde dagens tjenestetilbud.

På samme måte som kostnadskutt må vurderes gjennom effektiviseringstiltak må det også ses på de mulighetene vi har for å øke våre inntekter.

Ørje, 10. november 2015

Espen Jaavall
Rådmann

3. Sammendrag

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 inneholder en samlet vurdering av kommunens økonomiske situasjon. Rådmannen har lagt vekt på å fremstille budsjettgrunnlaget slik at det gir nødvendig informasjon for en god politisk prosess. Administrasjonen vil som tidligere være behjelpelig i den videre politiske prosessen med avklaringer og tilleggsinformasjon.

Marker kommune er fra 25.06.15 Robek kommune, det betyr at budsjettet for 2016 skal godkjennes av Fylkesmann. Budsjett 2016 er et svært nøkternt budsjett. I formannskapet møte 27.08.15, sak 42/15 ble foreløpige rammer til budsjett 2016 fordelt. Statsbudsjettet som ble presentert 07.10.15, tilførte Marker kommune ytterligere midler.

Rammene som virksomhetene har fått for 2016, er en videreføring av de nye rammene som virksomhetene fikk for 2015, etter vedtak i Kommunestyret 16.06.15, sak 48/15. Rammen er tillagt kostnader i forbindelse med lønnsoppgjøret.

Årsbudsjettet for 2016 legges frem som et nøkternt driftsbudsjett. Hovedfokus har vært og få mest mulig reelle rammer, både på inntektssiden og ut til virksomhetene. Det er lagt inn en avsetning til disposisjonsfond på kr 1.000.000, som er ca 0,5 % av driftsinntektene.

Marker kommune er og har vært i lang tid en inntektssvak kommune. Skatteinngangen de siste årene har vært lav sammenlignet med gjennomsnittskommunen – fra 2012 til 2014 er inngangen på i gjennomsnitt 73 prosent. Dette innebærer at Marker kommune ikke har samme økonomiske ryggrad som mange av de kommunene vi sammenligner oss med, selv om noe av forskjellen kompenseres.

Østfoldkommunene - skatt på inntekt og formue før inntektsutjevning (% av landsgjennomsnittet)						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gj.snitt landet (kr/innb.)	22603	23814	22754	23981	25027	25226
0101 Halden	78,0	79,2	75,5	76,5	77,1	76,1
0104 Moss	84,7	86,5	82,7	82,9	82,3	82,9
0105 Sarpsborg	78,8	79,2	77,3	77,2	76,5	75,7
0106 Fredrikstad	84,3	85,4	81,9	81,1	81,6	83,1
0111 Hvaler	100,6	96,5	95,3	99,3	99,8	106,9
0118 Aremark	101,8	78,6	77,9	82,6	81,8	77,6
0119 Marker	78,7	75,4	70,7	73,5	72,9	72,5
0121 Rømskog	81,5	88,2	89,6	96,0	85,0	80,6
0122 Trøgstad	86,0	83,4	77,4	78,2	79,8	78,9
0123 Spydeberg	92,4	94,2	90,4	88,9	89,3	87,9
0124 Askim	87,3	86,6	85,7	83,8	83,5	84,8
0125 Eidsberg	83,9	83,8	78,8	78,1	78,8	78,7
0127 Skiptvet	80,7	80,5	78,7	76,6	77,7	79,1
0128 Rakkestad	82,9	81,4	77,7	79,4	78,4	78,5
0135 Råde	90,1	91,8	87,4	85,9	87,9	88,4
0136 Rygge	93,7	89,3	88,3	87,6	88,4	87,6
0137 Våler	86,7	89,3	85,1	82,6	82,1	83,5
0138 Hobøl	84,5	87,6	82,3	85,3	86,0	82,1

Kilde: Østfold Analyse

For beregning av rammetilskudd og skatt på inntekt og formue er det som tidligere år benyttet prognosemodellen utarbeidet av Kommunens Sentralforbund. Forslag til avgift på kommunale tjenester følger som egne punkter i budsjettvedtaket. Eiendomsskatt innføres fra 2016, og et forsiktig inntektsanslag for 2016 er satt til kr 7.800.000. Aksjeutbytte fra Østfold Energi er lagt inn med kr 800.000.

Investeringsbudsjettet for 2016 er noe utvidet i forhold til budsjett 2015. Investeringene er satt opp i prioritert rekkefølge, og må godkjennes av Fylkesmannen. Det er forutsatt nye låneopptak til vann/avløp, IKT investeringer, diverse inventar, Enøk tiltak, kirkeformål, asfaltering, kjøp av traktor og opparbeidelse av industri felt og tomter. Lånene innen vann/avløp finansieres etter selvkostprinsippet.

Budsjettforslaget for 2016 er trangt for virksomhetene, og innkjøpsstopp og ansettelsesstopp må gjennomføres også i 2016. Det er ikke lagt inn reserver til uforutsette utgifter, som for eksempel økning i antall barnevernsbarn, økt belegg Marker bo- og servicesenter, uforutsette utgifter til vedlikehold av bygg som ikke kan dekkes ved låneopptak og føres i investeringsregnskapet og andre uforutsette utgifter.

Nedenfor følger en kort beskrivelse og vurdering av de områdene der det har vært nødvendig med større endringer i forhold til tidligere år

Marker Bo- og Servicesenter og PU

PU har de siste årene stort sett holdt rammen sin. Fra 2016 mister de en lærling, og det betyr økte lønnskostnader til andre vikarer. Dette er ikke kompensert fullt ut i budsjett 2016, og man håper og få inn en lærling fra høsten.

Marker bo- og servicesenter har de siste årene ikke klart og holde budsjetttrammene de har fått, og noe av dette skyldes tidligere feil budsjettering, men det skyldes også et vedvarende høyt sykefravær. Rammen for 2016 er noe økt, men dette skal i stor grad dekke utgifter til Helsehuset.

Familie og helse

Denne virksomheten har slitt med feil budsjett i mange år. For 2016 er rammen økt til dagens kjente utgifter. Det vil da si at vi ikke har tatt høyde for økt antall barnevernsbarn, eller andre ekstra utgifter. Men, det bør være et reelt budsjett som man kan sammenligne regnskapstall mot.

Private barnehager

Her er rammen for budsjett 2016 økt med kr 1.150.000. Dette skyldes i stor grad usikkerhet knyttet til ny beregningsmåte for satser til de private barnehagene, og inndekning av tilbud om 20 timers gratis barnehage for barn i alderen 4-5 år, eller med utsatt skolestart, der foreldrene har en inntekt som er kr 405.000 eller lavere.

Politisk styring, fellesutgifter og sentraladministrasjon

Rammen her er økt noe til å dekke utgifter til innføring av eiendomsskatt, økt kjøp av tjenester fra Smaalenene Bedriftshelsetjeneste og diverse IKT-systemer etter pålegg fra Fylkesmannen.

Forvaltning, drift og vedlikehold

Budsjettet for 2016 er ikke økt, og med et stort etterslep på vedlikehold, knytter det seg stor usikkerhet til om den rammen kan holdes.

Vi er nå inne i urolige tider på finansmarkedene, arbeidsledigheten øker for hver dag, oljeinntektene svikter osv. Det er usikkert hvordan dette vil påvirke kommunen i kommende planperiode. Det er mange ubesvarte spørsmål på for eksempel hvordan skatteinntekten vil bli, hvordan rentenivå utvikler seg, og igjen om dette medfører økt etterspørsel av tjenester og ytelser som kommunen gir.

Marker kommune har store utfordringer fremover. Vi er usikre på hvordan inntektene vil bli, og med nytt inntektssystem fra 2017, som det knytter seg stor usikkerhet til, så er det usikkert om vi klarer å opprettholde det tjenestetilbudet vi i dag har i kommunen. Derfor er det fortsatt viktig med innkjøps-stopp, og så langt det er mulig også ansettelsesstopp. Virksomhetene har gjort en kjempejobb i 2015 i forbindelse med innsparing, men administrasjonen ser dessverre at den må videreføres inn i 2016. Dette gjør at for noen virksomheter vil tjenestetilbudet ut til brukerne bli redusert. Dette er ikke ønskelig, men det er viktig for Marker kommune nå å bygge opp reserver i form av fond.

Det forutsettes at underskuddet fra 2014 dekkes i sin helhet i 2016, og i 2017 skal ikke eiendomsskatt være med og dekke driftsutgifter. Dette vil måtte innebære effektivisering av alle virksomheter i Marker kommune. Vi er i gang med en omstillingsprosess i flere ledd, og målet er at den på sikt skal gi innsparinger. I tillegg vil innføring av nye ikt programmer og effektiviseringer i forbindelse med det, også på sikt gi innsparinger. Det er lagt inn ekstra penger i budsjettet til å jobbe med sykefraværet i kommunen. Dette må gi resultater i form av et lavere sykefravær, og det igjen gjør at kommunen kan spare penger. Høyt sykefravær koster kommunen dyrt.



Marker kommune må snu den negative trenden som går fram av tabellen nedenfor.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (2001-2014)														
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0101 Halden	0,3	-2,7	-1,7	2,9	4,2	3,6	0,5	0,8	-0,6	-0,8	-8,1	-3,7	-3,0	0,1
0104 Moss	-1,0	-2,1	-1,5	-0,6	4,6	3,5	3,1	-3,7	-1,5	1,8	1,6	-0,5	-1,5	0,5
0105 Sarpsborg	1,4	0,4	-0,3	2,0	4,9	7,8	2,6	-2,5	0,4	2,9	0,4	1,3	1,2	-1,5
0106 Fredrikstad	-4,7	-3,8	-1,8	-1,6	5,4	5,9	1,8	-0,8	-0,6	-0,5	2,0	2,9	1,5	1,4
0111 Hvaler	8,5	-4,6	-5,2	4,9	6,0	8,5	-2,1	-1,2	6,6	8,4	-3,8	0,8	3,1	3,2
0118 Aremark	1,8	2,3	-5,6	-5,2	-7,8	13,7	2,4	-4,2	-1,8	0,7	-7,9	2,2	4,6	1,1
0119 Marker	-0,5	4,2	3,9	1,3	7,1	7,3	4,3	3,3	0,1	2,6	0,2	-0,6	-1,1	-2,7
0121 Rømskog	13,0	9,8	6,2	4,1	14,9	17,0	7,7	11,1	4,1	4,7	5,5	4,0	1,7	4,0
0122 Trøgstad	4,2	2,2	0,9	8,4	7,0	5,9	1,9	0,7	6,7	3,5	1,4	8,4	4,8	3,3
0123 Spydeberg	0,2	0,9	-0,1	4,0	7,1	5,7	2,5	-2,2	0,4	1,3	1,2	3,1	0,7	-1,7
0124 Askim	-2,6	-6,2	1,1	2,2	6,4	9,1	3,3	4,1	2,3	2,4	3,5	10,6	3,8	0,7
0125 Eidsberg	3,8	5,2	-1,8	0,6	2,6	7,2	2,9	-2,0	-0,5	-0,1	1,3	3,2	1,9	1,2
0127 Skiptvet	5,5	4,8	2,1	1,6	7,1	13,1	9,9	6,6	5,9	1,7	1,4	3,9	0,5	1,7
0128 Rakkestad	1,0	1,7	1,2	2,4	4,5	3,0	0,6	-1,9	2,2	1,8	1,6	1,0	0,5	0,8
0135 Råde	0,2	-4,9	-4,2	1,2	1,2	3,4	-4,1	-4,8	1,0	0,8	2,0	3,1	4,3	0,6
0136 Rygge	0,5	-1,2	-2,0	-3,0	-2,3	-2,2	1,2	0,8	2,2	0,7	-1,3	0,1	0,0	-0,6
0137 Våler (Østf.)	2,3	4,9	2,2	0,2	3,7	5,1	2,2	1,5	1,9	-1,8	-0,8	0,6	1,1	4,7
0138 Hobøl	0,3	-1,1	-3,5	-0,6	-2,3	-0,9	4,6	2,5	-0,8	-0,3	0,0	0,6	-2,2	-3,8
EAK Landet	2,0	0,5	0,5	1,9	3,5	5,6	2,3	0,0	2,7	2,1	2,0	2,7	2,3	1,1
EAKUO Landet uten Oslo	1,9	0,1	0,7	2,0	3,5	5,2	1,9	-0,6	2,7	2,2	1,8	2,6	2,4	1,1
EKA01 Østfold	-0,6	-1,5	-1,1	0,6	4,5	5,6	2,1	-0,8	0,4	1,1	0,2	1,7	0,7	0,4

Kilde: Østfold Analyse

Kommunestyrets vedtak

Kommunestyret fattet i sak 90/15, møte 16.12.2016, følgende vedtak om driftsbudsjettet:

“Rådmannens forslag til driftsbudsjett for 2016 vedtas med de brutto og netto driftsrammer som følger vedlagt budsjettskjema 1 A og budsjettskjema 1 B. Sum fordeling til drift settes til kr 192.475.000. Virksomhetene kan fritt disponere vedtatte netto driftsrammer innenfor den myndighet som er gitt i det til enhver tid gjeldende delegeringsreglement og økonomireglement.

Alle virksomhetslederens mål for virksomheten i 2016 settes opp som målbare tallverdier. Disse skal omfatte virksomhetens primærproduksjon, sykefravær, vikarbruk og så langt det passer: kundetilfredshet og medarbeidertilfredshet.

Det skal foretas en full gjennomgang av kommunens delegeringsreglement i første halvår 2016.

I 2016 utarbeides en kompetanseutviklingsplan med stillingsbeskrivelse for alle stillinger. Planene skal godkjennes av kommunestyret. Rådmannen utarbeider i løpet av 2016 skriftlig stillings instruksjer for alle stillinger i kommunen. I tillegg skal det utarbeides en kompetanseoversikt for samtlige ansatte. Rådmannen skal i løpet av året rapportere fremdriften til kommunestyret. Kvartalsrapporten skal i fremtiden inneholde en oversikt over antall årsverk, antall ansatte, stillinger og alderssammensetning. Dette ønskes både for virksomhetsledere og for kommunen som helhet.

Rådmannen utarbeider en kostnadskalkyle ved sammenslåing av virksomheter og eventuelt innsparing på denne omorganisering. Målsetting 2016 er å redusere antall virksomheter.

Nedlegging av frivillighetssentralen trekkes ut av budsjettet i denne runden og overleveres til rådmannen som får i oppgave å lage en egen sak rundt frivillighetssentralen.

En målsetting angående reduksjon av sykefravær i prosent.

Det avsettes kr 1.000.000 til disposisjonsfond, og kr 1.000.000 tilbakeføres til budsjettet til følgende poster: kr 300.000 til virksomhet politisk styring/administrasjon/felles utgifter, kr 300.000 til barnehagene, kr 300.000 til barnevern og kr 100.000 til driftsrammen til bibliotek.

Administrasjonen bes jobbe mot en innsparing i 2016 på kr 1.000.000, som tilsvarer den del av eiendomsskatten som brukes på drift, slik at kommunestyret har en mulighet til å sette dette av til fond ved avleggelse av regnskap for 2016.

I forbindelse med tilsagn om midler til oppussing av Flishuset på Ørje Brug, bes administrasjonen snarest mulig å legge frem en sak til kommunestyret for fremdrift og mulig kommunal medfinansiering.”



4. Innledning

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) pålegger kommunestyret innen årets utgang å vedta budsjett for det kommende kalenderår (§ 45, 1 pkt). Samme lov (§44) pålegger kommunestyret innen samme tidsfrist å vedta en rullerende økonomiplan.

Kommunelovens § 46 omhandler innhold i årsbudsjettet. Et årsbudsjett er en bindende plan for kommunens midler og anvendelse av disse. Årsbudsjettet skal omfatte hele kommunenes virksomhet. Loven inneholder krav om at budsjettet skal være realistisk. Realismekravet innebærer at alle kommunens forventede utgifter og inntekter i budsjettåret skal være med i årsbudsjettet. Det er krav om at årsbudsjettet skal være stilt opp på en oversiktlig måte, og kommunestyrets prioriteringer samt de målsettinger og premisser som årsbudsjettet bygger på skal tydelig fremkomme. Årsbudsjettet skal inneholde en driftsdel og en investeringsdel.

Kommunelovens § 47 omhandler årsbudsjettets bindende virkning for underordnede organ, og administrasjonens meldeplikt til kommunestyret dersom det i løpet av året er endringer som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på. Kommunelovens §§ 45, 46 og 47 er ikke uttømmende. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har med hjemmel i lov av 25. september 1992 nr 107 om kommune og fylkeskommuner § 46 nr 8 fastsatt forskrift for årsbudsjettet.

Formalkravet til fremstilling av årsbudsjett ble vesentlig redusert fra og med 2002. Det er nå kun fire budsjettskjemaer som er obligatoriske – disse ligger vedlagt bak i dette dokumentet, jfr. Budsjettskjema 1A, 1B, 2A og 2B.

Kommunelovens bestemmelser om økonomiplan er uttømmende, og kommunestyret bestemmer selv utforming av planen. En økonomiplan skal med utgangspunkt i dagens økonomiske situasjon gi et realistisk anslag over kommunens fremtidige utgifter og inntekter fire år frem i tid. Økonomiplanen skal være et instrument til hjelp for kommunens handlefrihet, og til å foreta prioriteringer innenfor kommunelovens krav til økonomisk balanse. Økonomiplanen skal revideres dersom det forekommer vesentlige endringer i planperioden.

De obligatoriske hovedoversiktene og notene finnes bakerst i dette dokumentet.

5. Budsjettbehandlingen

Kommunestyret vedtar neste års budsjett og økonomiplan i sitt møte i desember året før budsjettåret. Kommunestyret og formannskapet orienteres om hele kommunens økonomiske situasjon etter utløp av hvert tertial.

Budsjettforslaget for 2016 inkludert økonomiplan for perioden 2016-2019, skal vedtas endelig av kommunestyret i møte 15. desember 2015. I samsvar med forskrift for årsbudsjett § 3 skal formannskapets innstilling legges ut til alminnelig ettersyn i minimum 14 dager før kommunestyrets sluttbehandling.

Utarbeidelse og behandling av budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019, er gjennomført etter følgende fremdriftsplan:

Dato	Aktivitet	Resultat	Ansvar
13.08.2015	Utarbeidning av rammer Informasjonsskriv fra rådmannen til virksomhetene	Forslag til budsjettammer 2016	Anne-Kari Espen
17.08.2015	Tilbakemelding fra virksomhetene på tildelte rammer	Reviderte rammer 2016 Felles forståelse for utfordringer	Espen
19.08.2015	Rådmannen oppsummerer virksomhetsledernes innspill og foreslår endelige rammer	Saksframlegg	Espen
27.08.2015	Formannskapets behandling av rammer 2016 Oppfølging av tidligere innspill til tiltak	Politisk forslag til ramme vedtatt Grunnlag for videre arbeid	Espen
27.08.2015- 21.09.2015	Arbeid med budsjett i virksomhetene	Konsekvenser av rammeforslaget utarbeidet	Virksomhetsledere
03.09.2015	Webex med Visma	Automatisk lønnsbudsjettering fra lønnssystemet	Anne-Kari
14.09.2015- 18.09.2015	Opplæring e-budsjett med virksomhetene		Anne-Kari
21.09.2015	Heldagsmøte for virksomhetslederne, eventuelt med politisk deltakelse og tillitsvalgte	Forståelse for budsjettforutsetningene og enighet om budsjettdokument	Alle
18.09.2015 – 12.10.2015	Virksomhetene registrerer egne tall i Visma og utarbeider kommentarer	Registrert detaljbudsjett, samt ferdige budsjettkommentarer	Virksomhetsledere

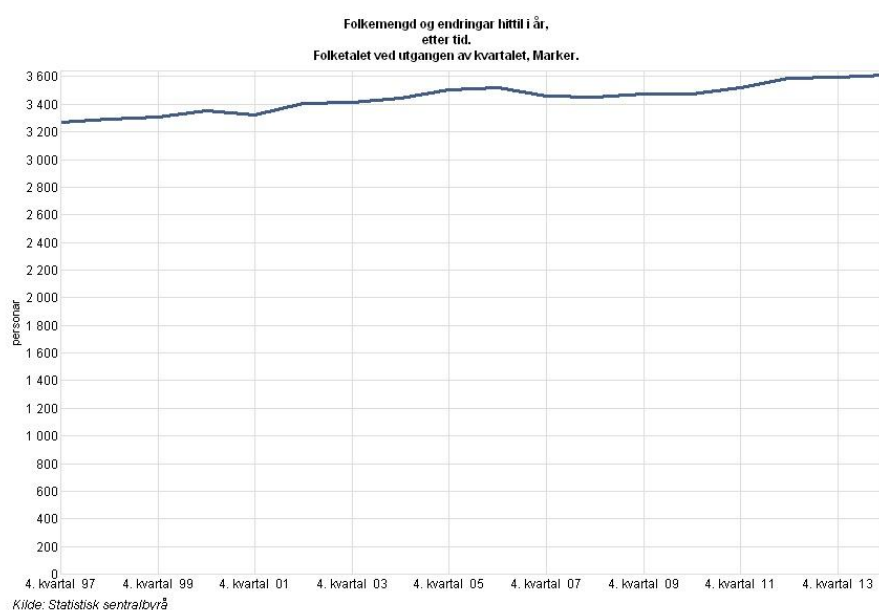
07.10.2015	Statsbudsjettet og konsekvenser for Marker kommune blir kjent	Klarlagte budsjettforutsetninger	Rådmann
05.11.2015	Informasjonsmøte om budsjett	En foreløpig informasjon om budsjettet til politikerne	Anne-Kari
09.11.2015	Budsjettdokument ferdig	Utsending av budsjett 2016 til behandling i formannskapet	Vidar
17.11.2015	Informasjon av tillitsvalgte	Felles forståelse av utfordringer og muligheter	Rådmann
19.11.2015	Formannskapets behandling av budsjettet	Formannskapets innstilling vedtatt	Rådmann
20.11.2015 – 04.12.2015		Alminnelig ettersyn av innstilling	Servicetorget
01.12.2015	Åpent møte om konsekvenser av budsjettforslag 2016	Informasjonsmøte avholdt	Rådmann
03.12.2015	Behandling av eventuelle merknader til budsjettet	Revidert innstilling kommunestyret	
15.12.2015	Budsjettet behandles i kommunestyret	Budsjett 2016 vedtatt	



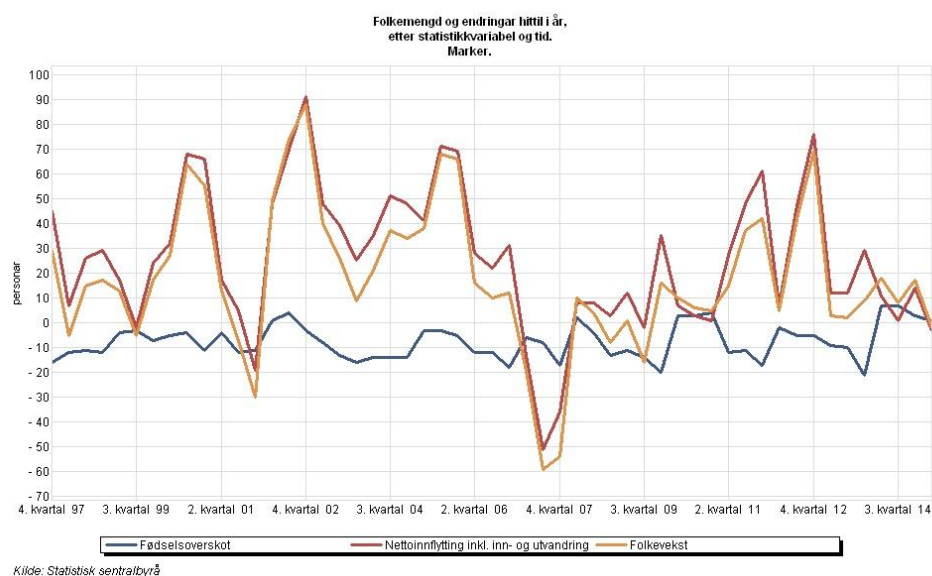
6. Rammebetingelser og nøkkeltall

Størrelsen og sammensetningen av befolkningen har stor betydning for kommunens økonomi, både på inntekts- og utgiftssiden. Marker har hatt en jevn økning i antall innbyggere, men økningen er langt mindre enn for resten av fylket. Økningen kommer ikke av seg selv, og det må jobbes aktivt for å markedsføre kommunen. Telemarksforskning karakteriserer imidlertid Marker som en attraktiv kommune med bedre flyttebalanse enn arbeidskraftvekst i åtte av de ti siste årene.

Folkemengde



Figuren nedenfor viser at vi med få unntak har en årlig vekst i antall innbyggere. Veksten skyldes i stor grad innflytting, da fødselsoverskuddet i de fleste år er negativt.



Framskrevet folkemengde, etter region, kjønn, alder, tid

			2015		2020		2030		2040	
			Ant.	%	Ant.	%	Ant.	%	Ant.	%
0119 Marker	Menn	0-15 år	328	9,0	317	8,5	345	8,8	346	8,6
		16-18 år	76	2,1	71	1,9	67	1,7	72	1,8
		19-34 år	298	8,2	355	9,5	356	9,1	347	8,6
		35-66 år	805	22,2	787	21,1	812	20,8	824	20,5
		67-74 år	188	5,2	197	5,3	184	4,7	194	4,8
		75 -	141	3,9	176	4,7	237	6,1	275	6,8
			1 836		1 903		2 001		2 058	
	Kvinner	0-15 år	287	7,9	299	8,0	327	8,4	328	8,2
		16-18 år	69	1,9	62	1,7	56	1,4	67	1,7
		19-34 år	283	7,8	305	8,2	302	7,7	304	7,6
		35-66 år	749	20,7	738	19,7	758	19,4	741	18,4
		67-74 år	189	5,2	201	5,4	176	4,5	209	5,2
		75 -	212	5,8	229	6,1	290	7,4	315	7,8
			1 789		1 834		1 909		1 964	
Middels vekst			3 625		3 737		3 910		4 022	
Lav vekst			3 625		3 678		3 693		3 642	
Høy vekst			3 625		3 813		4 190		4 575	

Kilde: SSB

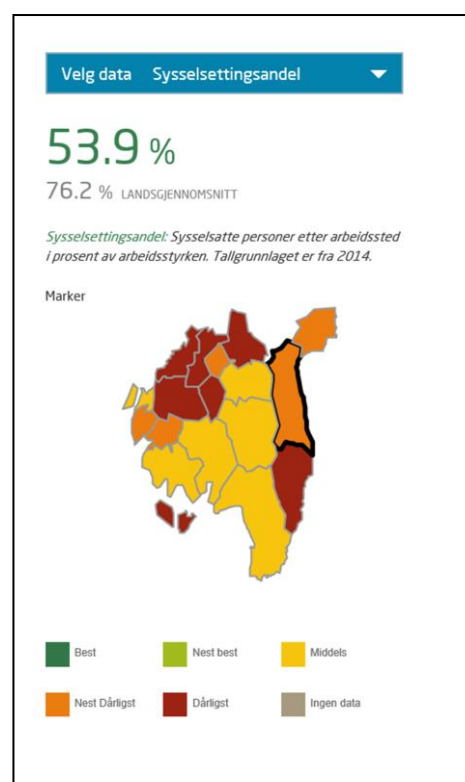
Framskrivningen viser at andelen eldre øker betydelig, og langt mer i vår kommune enn i mange sammenliknbare kommuner. Dette må det tas hensyn til når det framtidige tjenestetilbudet planlegges, noe som også gir økonomiske utfordringer.

Næringsliv

Marker kommune har hatt et relativt betydelig reduksjon i antall arbeidsplasser de siste årene i form av flytting og nedlegging av bedrifter. Tidligere var en tredel av arbeidsstyrken i Marker sysselsatt i industrien, mens i dag er fordelingen slik:

Jord/skogbruk/fiske	11,1 %
Industri og olje	7,0 %
Byggevirksomhet	12,0 %
Varehandel	18,7 %
Overnatting og servering	1,6 %
Offentlig administrasjon	8,9 %
Undervisning	6,6 %
Helse-sosial	18,7 %
Tjenester	15,5 %
SUM	100,0 %
% endring siste 3 år	1,08 %

Kilde: SSB, 4. kvartal 2014



Noe av reduksjonen i antall arbeidsplasser kompenseres ved at det etableres nytt næringsliv, og i en kåring utført av NHO i 2015 rangeres Marker på tredjeplass i Østfold når det gjelder næringsutvikling

NHOs Kommune-NM 2015

Få lenke for denne siden



Marker



RANGERING I FYLKET

1	Rygge	43
2	Råde	49
3	Marker	64

Se historisk utvikling

4	Moss	96
5	Spydeberg	121
6	Rakkestad	138
7	Hvaler	141
8	Halden	157
9	Fredrikstad	160
10	Trøgstad	167
11	Våler (Østf.)	169
12	Sarpsborg	187
13	Askim	203
14	Rømskog	210
15	Eidsberg	219
16	Hobøl	251
17	Aremark	316
18	Skiptvet	358

5 Beste kommuner i landet

1	Stavanger
2	Sola
3	Bærum
4	Austevoll
5	Sandnes

RANGERING I LANDET

Velg data Næringsliv

Næringsliv: Vekstkraften i privat næringsliv reflekteres gjennom indikatorer for verdiskaping, nyetableringer og sysselsetting. Sterk privat kjøpekraft er også en positiv drivkraft for næringslivet. Tallgrunnlaget er fra 2014.



Kilde: NHO



KOSTRA-sammenlikning

Nedenfor er gjengitt en oversikt over nøkkeltallene i KOSTRA, og sammenliknet med noen av våre nabokommuner.

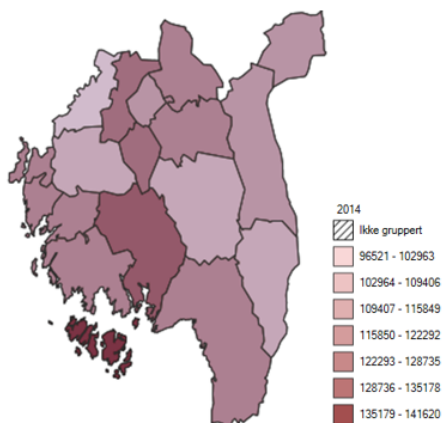
		0119 Marker	Kostra- gruppe 01	Østfold	Landet uten Oslo	Landet	0122 Trøgstad	0123 Spydeberg	0125 Eidsberg	0127 Skiptvet
Finansielle nøkkeltall										
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Prosent	-2,2	-0,7	0,6	0,4	0,3	2	-2,4	1,8	-0,2
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Prosent	-2,3	0,1	0,4	1	1	3,8	-2,3	1,2	1,7
Frie inntekter i kroner per innbygger	Kroner	49 830	52 331	46 272	48 610	49 371	49 934	47 198	48 275	49 571
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	Prosent	188,1	211,9	208,8	210,6	203,1	152,4	191,1	210,3	144,3
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter	Prosent	-13,2	17,3	9,1	14,3	11,5	34	24,1	10,5	2,1
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	Kroner	37 071	52 267	46 769	50 139	40 972	23 497	49 468	53 534	13 931
Prioritering										
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	Kroner	115 725	123 957	119 889	128 579	129 751	116 076	126 955	118 401	124 987
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor, per innbygger 6-15 år	Kroner	111 826	113 209	96 923	101 210	103 045	107 771	99 232	100 686	103 008
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenester	Kroner	2 561	2 545	2 128	2 317	2 285	2 292	1 461	1 951	1 531
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjeneste	Kroner	17 840	18 709	16 687	16 409	16 089	17 938	17 549	14 924	18 038
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	Kroner	1 222	2 284	3 877	3 137	3 504	2 240	4 235	3 954	2 660
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	Kroner	13 753	8 260	9 325	7 986	8 021	13 429	7 534	13 920	15 072
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb.	Kroner	3 951	5 540	3 622	4 219	3 943	3 506	4 726	3 496	4 339
Dekningsgrad										
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	Prosent	86,5	86,6	88,2	90,9	90,2	87,4	96,1	88,4	91,2
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	Prosent	8,8	9,7	7	8,1	8	6,8	6,5	9,9	10,1
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Avtalte årsverk	12,4	10,8	10,7	10,4	10,3	8,6	12,3	8,3	8,3
	Avtalte årsverk	10	8,9	7,7	9	8,9	6,8	8,5	7,9	8
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Prosent
Andel mottakere av hjemmetjenester over 67 år	Prosent	100	98,2	94,2	94,8	95	79,2	84,6	100	100
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	Prosent	12,9	14,1	11,5	13,4	13,7	16,5	13,2	11,2	16,1
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	Prosent	5,4	:	:	3,9	4	3,3	5	6,4	3,5
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	Prosent	6,3	:	:	4,8	4,8	5,7	5,4	6,5	6,2
Syssel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb.	Kilometer	6	51	29	53	49	168	28	7	16
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	Boliger	41	20	20	21	20	21	25	22	25
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	Årsverk	0,55	..	0,75	0,73	0,72	-	0,45	0,35	-
Produktivitet/enhetskostnader										
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	Kroner	193 659	172 294	171 945	173 675	174 549	159 281	166 770	166 246	164 655
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskjul	Kroner	115 487	118 167	98 062	103 633	102 729	107 449	101 547	93 729	98 358
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10. årstrinn	Personer	13,2	13,3	14,8	14,3	14,4	14,3	17,1	14,6	16,5
Korrigerte brutto driftsutg. pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	Kroner	127 027	217 220	238 642	239 657	238 148	193 699	136 229	259 617	131 848
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	Kroner	1 094 857	1 016 357	1 065 247	1 028 644	1 035 882	886 333	1 022 615	918 600	1 067 300
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	Kroner	3 275	3 694	2 599	3 317	3 313	1 800	2 955	2 675	2 328
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	Kroner	5 325	4 223	4 167	3 655	3 652	4 779	4 070	5 550	5 594
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	Kroner	2 000	2 603	2 086	2 645	2 647	1 950	1 918	1 946	1 835
Gjennomsnittlig saksbeh.tid for private forslag til detaljreg. Kalendereg.	Dager	250	..	271	244	245	630	180
Gj.snittlig saksbehandlings tid for opprettelse av grunneiendom. Kalendereg.	Dager	57	57	57	59	15	..	5
Bto. dr.utgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	Kroner	40 341	71 281	107 641	120 955	129 246	54 971	87 098	78 076	74 875

Østfold Analyse har på bakgrunn av KOSTRA-tallene for 2014 sammenliknet kommunene i Østfold i forhold til økonomiske prioriteringer:

I KOSTRA-databasen benyttes begrepet **prioritering** gjennomgående for nøkkeltall der netto driftsutgifter for de ulike tjenesteområdene er beregnet per innbygger. Det blir utarbeidet nøkkeltall der utgiftene sees i forhold til samlet innbyggertall i kommunen. I tillegg blir det beregnet nøkkeltall for enkelte tjenesteområder der man ser utgiftene i forhold til antall innbyggere i en definert målgruppe. Dermed får man korrigert for forskjeller i alderssammensetning mellom kommunene, og data fra ulike kommuner blir i større grad sammenlignbare. I netto driftsutgifter som benyttes som utgiftsbegrep her er brukerbetaling og øremerkede tilskudd trukket fra.

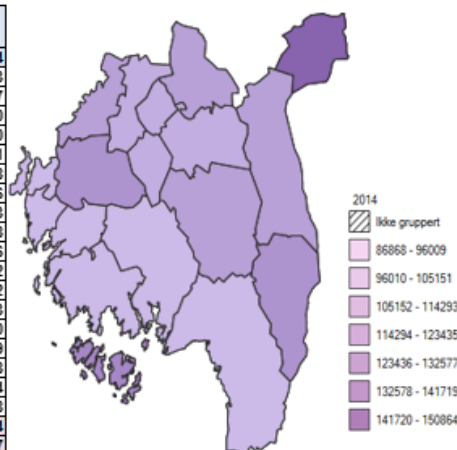
Barnehager

Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager		
	2013	2014
0111 Hvaler	129191	141619
0105 Sarpsborg	103577	133480
0123 Spydeberg	109009	126955
0127 Skiptvet	128437	124987
0104 Moss	111852	120221
0135 Råde	105990	119070
0125 Eidsberg	113743	118401
0101 Halden	113038	117861
0136 Rygge	109842	116630
0106 Fredrikstad	108146	116158
0122 Trøgstad	107125	116139
0119 Marker	89273	115725
0121 Rømskog	112571	114629
0124 Askim	100331	112058
0137 Våler (Østf.)	105877	109107
0128 Rakkestad	95129	109070
0118 Aremark	109409	105070
0138 Hobøl	96541	96521
EAK Landet	120152	129744
EKA01 Østfold	107629	119890



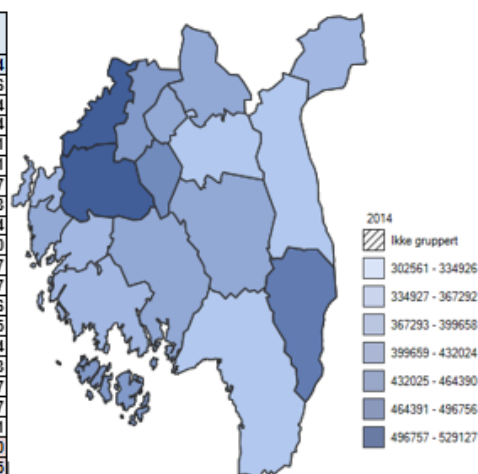
Grunnskole

Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år		
	2013	2014
0121 Rømskog	141184	150863
0111 Hvaler	125903	129157
0118 Aremark	111987	117320
0137 Våler (Østf.)	111279	115570
0119 Marker	103674	111891
0138 Hobøl	107288	108318
0122 Trøgstad	100219	107596
0128 Rakkestad	105050	107123
0127 Skiptvet	100083	103008
0125 Eidsberg	98963	100686
0124 Askim	93731	100152
0123 Spydeberg	92084	99232
0105 Sarpsborg	93544	95853
0136 Rygge	91974	95610
0106 Fredrikstad	90988	95589
0135 Råde	92095	93098
0101 Halden	92533	91614
0104 Moss	93140	86868
EAK Landet	100483	103064
EKA01 Østfold	94661	96927



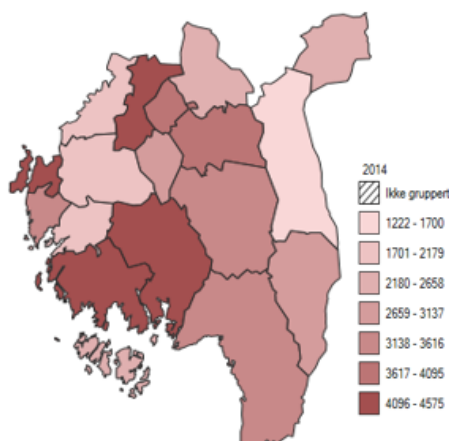
Pleie- og omsorg

Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over		
	2013	2014
0137 Våler (Østf.)	481583	529126
0138 Hobøl	454229	507544
0118 Aremark	371205	466104
0127 Skiptvet	397282	451671
0123 Spydeberg	361405	428441
0111 Hvaler	390896	419687
0136 Rygge	363507	395953
0122 Trøgstad	310986	394554
0105 Sarpsborg	340276	383470
0128 Rakkestad	335711	372827
0124 Askim	320804	372667
0106 Fredrikstad	347977	364696
0135 Råde	330389	362815
0104 Moss	364428	353094
0121 Rømskog	311018	342593
0101 Halden	358839	330647
0119 Marker	300840	308397
0125 Eidsberg	307669	302561
EAK Landet	353975	377520
EKA01 Østfold	349010	369025



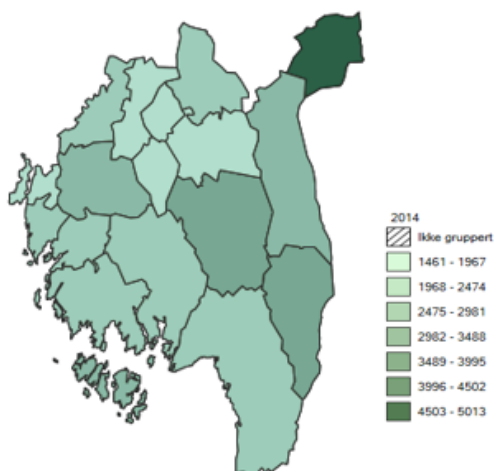
Sosialtjenesten

Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år		
	2013	2014
0104 Moss	4402	4574
0105 Sarpsborg	4352	4486
0106 Fredrikstad	4868	4293
0123 Spydeberg	2089	4235
0125 Edsberg	3294	3954
0124 Askim	3709	3660
0101 Halden	3188	3582
0136 Rygge	3297	3441
0128 Rakkestad	3968	3287
0118 Aremark	3360	2920
0127 Skiptvet	2474	2660
0111 Hvaler	1367	2404
0121 Rømskog	1095	2374
0122 Trøgstad	2502	2240
0135 Råde	1826	2053
0138 Hobøl	1402	1787
0137 Våler (Østf.)	1726	1760
0119 Marker	1825	1222
EAK Landet	3318	3488
EKA01 Østfold	3821	3877



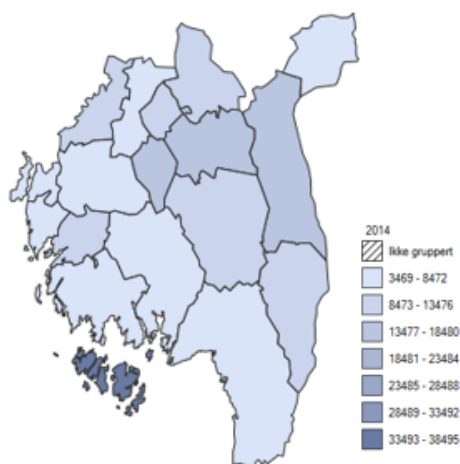
Kommunehelsetjenesten

Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten		
	2013	2014
0121 Rømskog	5040	5012
0118 Aremark	2685	3090
0128 Rakkestad	2815	3031
0111 Hvaler	2490	2777
0119 Marker	2302	2561
0137 Våler (Østf.)	1815	2559
0101 Halden	2278	2309
0122 Trøgstad	1978	2262
0106 Fredrikstad	1753	2153
0136 Rygge	1968	2145
0135 Råde	1812	2118
0138 Hobøl	2702	2080
0105 Sarpsborg	1792	2017
0125 Edsberg	1865	1951
0104 Moss	1778	1927
0124 Askim	1796	1799
0127 Skiptvet	1273	1531
0123 Spydeberg	1894	1461
EAK Landet	2135	2278
EKA01 Østfold	1909	2127



Barneverntjenesten

Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barneverntjenesten		
	2013	2014
0111 Hvaler	42898	38494
0127 Skiptvet	12316	15072
0125 Edsberg	12884	13920
0119 Marker	10585	13753
0122 Trøgstad	10476	13443
0135 Råde	11877	11952
0118 Aremark	8829	11917
0124 Askim	10631	11484
0128 Rakkestad	10513	11395
0138 Hobøl	12034	11045
0105 Sarpsborg	7777	8304
0101 Halden	7559	8035
0106 Fredrikstad	7197	8003
0136 Rygge	6277	7787
0123 Spydeberg	5925	7534
0104 Moss	7392	7476
0137 Våler (Østf.)	7598	6848
0121 Rømskog	2215	3469
EAK Landet	7305	8021
EKA01 Østfold	8841	9332



Netto driftsutgifter i kroner per innbygger

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. inneholder øremerkede tilskudd fra staten og andre direkte inntekter, er trukket fra. De resterende utgiftene må dekkes av de frie inntektene som skatteinntekter, rammeoverføringer fra staten mv.

Utgifts variasjonene kommunene imellom er blant annet relatert til forskjeller i tjenestebehovet, dvs. hvor mange innbyggere det er innenfor de forskjellige aldersgruppene og kommunenes størrelse, smådriftsulemper og stordriftsfordeler. Inntektsnivået vil også ha en vesentlig betydning. For Rømskog og Aremark er småkommunetilskuddet en vesentlig inntektspost.

Østfold Analyse

Netto driftsutgifter i kroner per innbygger													
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0121 Rømskog	41061	44326	45240	46501	50994	57385	56471	61991	65383	67722	72166	78765	77543
0118 Aremark	37890	41599	40262	42220	41770	44739	50231	53262	55890	63890	60904	65287	68470
0111 Hvaler	30186	31100	25505	26399	28271	33408	32705	31701	30150	52359	49686	57309	56019
0127 Skiptvet	26989	28828	29107	28500	29178	32009	34995	37231	40173	48000	50891	55329	54553
0128 Rakkestad	25754	27223	27251	28329	30248	31910	34458	35797	37975	45496	49659	53114	54432
0119 Marker	27724	29409	30443	29177	31839	35680	36043	39686	39503	44359	48058	50797	52240
0122 Trøgstad	25064	27414	27358	27230	29186	31031	32597	35137	36533	43185	42342	47630	51498
0123 Spydeberg	23243	25664	25034	28287	29377	32615	34483	37654	37790	45506	48360	48044	51376
0105 Sarpsborg	24926	26572	26714	27205	28217	31157	34319	36318	36718	44063	46408	48524	51095
0124 Askim	25319	24668	24915	25374	27023	29688	30688	32730	34259	42085	41863	45946	48602
0125 Eidsberg	23630	25585	26382	27371	27563	30237	33234	34852	37053	42599	43580	47423	48352
0106 Fredrikstad	23323	24972	25746	25866	27408	30102	31772	34613	35418	41893	44471	47205	48346
0138 Hobøl	24444	26761	27395	28640	29790	29238	31251	34326	37031	42891	45242	47039	48341
0101 Halden	24664	26228	24770	25974	28721	31388	32644	36893	38312	47285	47883	49249	48332
0104 Moss	25923	27374	27095	28944	31583	31771	35306	34431	34956	42663	46396	48305	48142
0136 Rygge	22701	24564	25288	24533	27996	29788	32760	33488	36529	42205	44511	46164	47896
0135 Råde	24247	25452	22926	24289	27187	27833	30148	32117	35478	42244	44304	45821	47843
0137 Våler (Østf.)	24031	26568	25817	26127	27281	28162	28620	32244	35425	41630	44252	47000	46479
EAK Landet	26845	28529	28682	29498	31153	33200	35496	37813	39355	46614	49485	51720	53010
Landet uten Oslo	26330	27859	27825	28698	30449	32390	34646	37014	38475	45722	48563	50785	52108
EKA01 Østfold	24631	26192	26183	26815	28592	30895	33105	35224	36365	43681	45783	48297	49490

Tabellen viser at Marker kommune i sum ikke ligger spesielt høyt i netto driftsutgifter pr innbygger nå vi sammenlikner oss med kommuner av samme størrelse.

7. Finansieringssystemet

De frie inntektene til kommunene og fylkeskommunene består av rammetilskudd og skatteinntekter. Det er inntekter som kommunene og fylkeskommunene kan rå fritt over, uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å jamne ut kommunenes og fylkeskommunenes forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne sine. Dette gjøres ved at man tar hensyn til strukturelle forskjeller i kommunenes og fylkeskommunenes kostnader og forskjeller i skatteinntektene. Omfordelingen som følge av disse skjer gjennom innbyggertilskuddet.

Inntektssystemet inneholder også tilskudd som utelukkende blir gitt ut fra regionalpolitiske mål. Marker kommune fikk for første gang i 2015 distriktstilskudd Sør-Norge, og bakgrunnen for dette tilskuddet er at det skal ivareta kommuner i Sør-Norge med svak samfunnsmessig utvikling. Bakgrunnen for dette tilskuddet til Marker er gjennomsnittlig lav skatteinntekt de siste årene.

Det er ingen endringer i inntektssystemet fra 2015 til 2016, bortsett fra at veksttilskuddet er redusert fra 1,6 prosent til 1,5 prosent i 2016, noe som ikke har betydning for Marker kommune som ikke mottar slikt veksttilskudd.

Forskjellen mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder kostnadsstruktur som følge av blant annet ulik demografi, levekårsforhold med mer. Forskjellen gjør at etterspørselen etter kommunale tjenester og kostnadene ved disse, vil variere mellom kommunene.



For 2016 er følgende kostnadsnøkler med i vektingen for Marker kommune, vekting i 2015 i parentes:

Kostnadsnøkkel	(Vekting 2015)	Vekting 2016
Innbyggere 0-1 år	(0,7197)	0,71014
Innbyggere 2-5 år	(0,8321)	0,81295
Innbyggere 6-15 år	(0,9455)	0,91394
Innbyggere 16-22 år	(0,9168)	0,93963
Innbyggere 23-66 år	(0,9168)	0,93858
Innbyggere 67-79 år	(1,4910)	1,47711
Innbyggere 80-89 år	(1,3192)	1,45796
Innbyggere over 90 år	(1,4844)	1,48424
Basistillegg	(3,3215)	3,35874
Sone	(1,3907)	1,39572
Nabo	(2,0426)	2,06119
Landbrukskriterium	(3,9884)	4,03632
Innvandrere 6-15 år	(0,9301)	0,99138
Norskfødte med innv foreldre	(0,3160)	0,99991
Flyktninger uten integreringstiltak	(0,6831)	0,72112
Dødelighet	(1,0333)	1,00954
Barn under 15 år med enslig forsørger	(0,9450)	0,95953
Lavinntekt	(0,9758)	0,90121
Uføre 18-49 år	(1,6681)	1,54170
Opphopningsindeks	(0,8085)	0,72508
Urbanitetskriterium	(0,5980)	0,59899
PU over 16 år	(1,0222)	1,08412
Ikke gifte 67 år og over	(1,3244)	1,39196
Barn 1 år uten kontantstøtte	(0,6425)	0,49211
Innbyggere med høyere utdanning	(0,5897)	0,60116
Sum	(1,0956)	1,08752

Det vil si at indeksberegnet utgiftsbehov for Marker kommune i 2016 i Statsbudsjettet beregnet til 1,08752 – det vil si noe over gjennomsnittet som ville vært 1,000. Til sammenligning var dette beregnet til 1,09056 i 2015, og det vil si at Marker kommune reelt sett er beregnet å få et noe lavere utgiftsbehov i 2016 sammenlignet med 2015.

8. Statsbudsjettet 2016

I forslag til statsbudsjett for 2016 får kommunene en vekst i frie inntekter på 4,3% beregnet ut fra anslag på regnskap 2015. Østfoldkommunene anslås samlet sett å få en vekst på 4,6% ut fra samme beregningsmåte. Marker kommune er beregnet å få en vekst på 4%.

I Østfold har Moss, Askim, Skiptvet, Råde og Hobøl den største % andelen i vekst, fra 5,4% til 6,5%. De kommunene med lavest vekst er Aremark og Rømskog, med henholdsvis 2,8% og 2,5%.

Pris- og lønnsveksten (deflatoren) er anslått til 2,7%, slik at for Østfoldkommunene blir den beregnede realveksten på 1,9%. For Marker kommune som er beregnet og få en vekst på 4%, vil den beregnede realveksten bli på 1,3%.

En del av rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner fordeles etter skjønn. Departementet fordeler fylkesvise skjønnsrammer som fylkesmennene fordeler videre til kommunene etter retningslinjer gitt av departementet. Det samlede skjønnsstilskuddet for 2016 er satt til kr 39.000.000. Kr 32.300.000 er fordelt til kommunene. Marker kommune har i budsjett 2016 fått kr 500.000, det samme som i 2015.

Netto driftsresultat av sum driftsinntekter var i 2014 -2,3% mot -1,3% i 2013. Kommuner som Hobøl, Spydeberg, Sarpsborg og Rygge lå også på minus siden når det gjelder netto driftsresultat av sum driftsinntekter. Her gjør kommunene Våler, Rømskog, Trøgstad og Hvaler det best, med en resultatprosent på fra 4,7 til 3,7. Marker kommune har i 2014 ikke disposisjonsfond, dette på lik linje med Halden, og Hobøl, mens kommunene Rømskog og Trøgstad har store fond. Når det gjelder langsiktig lånegjeld, ligger Marker kommune godt an i forhold til de andre Østfoldkommunene, og her er det Askim, Fredrikstad og Sarpsborg som topper lånegjeld i prosent.

Prognosemodellen fra Kommunenes Sentralforbund (KS) er lagt til grunn for beregning av rammetilskudd og skatt på inntekt/formue i rådmannens budsjettforslag. Vi har gjort et forsiktig anslag på inntektssiden, og nedjustert i forhold til befolkningsvekst og forventede skatteinntekter. I prognosetallene fra KS er det lagt inn en forventet befolkningsvekst fra 2015 til 2016 på 34 mennesker. Gjennomsnittlig befolkningsvekst for Marker kommune fra 2009-2012 viser en befolkningsøkning på 18 personer. Pr 01.07.15 viser tallene en nedgang på 3 personer. Derfor er den forutsetningen endret til 0 i befolkningsvekst for budsjett 2016, og for økonomiplanperioden 2016-2019. Skatteanslaget for 2016 er også redusert i forhold til KS sine prognosetall. Prognosetallene viser en økning i skatteinntekter på 7,4%. Administrasjonen velger å justere den ned til 4,9%. Dette gjør igjen at rammetilskuddet økes noe, men vi vurderer det mer riktig med et forsiktig skatteanslag.

9. Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtok i møte 16.12.2014, sak PS 68/14, med hjemmel i Lov om eiendomsskatt til kommunene av 6. juni 1975 nr 29 §§ 2 og 3a, samt senere endringer i denne lov, å utvide eiendomsskatteobjektene fra kun å gjelde verker og bruk til at det utskrives eiendomsskatt i 2016 på faste eiendommer i hele kommunen.

Skattevedtekter ble vedtatt i kommunestyret 16.06.2015, sak nr 50/15.

Marker kommune innførte eiendomsskatt på verker og bruk fra 01.06.1999. Skattesatsene for disse er pr dags dato 7 promille. Verker og bruk har i 2015 blitt retakstert, og det har blitt sendt ut fakturaer to ganger dette året til de som har verker og bruk. Fra 01.01.2016 innføres eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen. Promillesatsen i budsjett 2016 er foreslått til 4 for faste eiendommer og 7 promille for verker og bruk.

For 2016 faktureres eiendomsskatten i to terminer, men fra 2017 vil eiendomsskatten bli fakturert i 4 terminer.

I henhold til kommunestyret 15.12.15, sak 90/15 ble følgende vedtak fattet om eiendomsskatt: "I medhold av kommunestyrets vedtak om utvidelse av eiendomsskatt, sak 68/14 og eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 bokstav a), skal eiendomsskatten i 2016 skrives ut på fast eiendom i hele kommunen, bortsett fra eiendommer i områder som er regulert til forretnings- og næringsformål, jmf eiendomsskattelova § 7 litra d.

Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 7 ‰, jf Esktl § 13.

I medhold av eiendomsskatteloven § 12 bokstav a) differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for (bebygde) boligeiendommer og fritidseiendommer settes til 4 ‰.

I medhold av eiendomsskatteloven § 12 bokstav b), differensieres satsen ved at satsen for all skattepliktig, ubebygd grunneiendom settes til 4 ‰.

I medhold av eiendomsskatteloven §7 bokstav b), fritas bygning som har historisk verdi for eiendomsskatt, jmf § 7 litra b. Nyoppførte boliger fritas etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav c) i inntil 3 år etter utstedt midlertidig brukstillatelse/ferdigattest. Administrasjonen bes eventuelt legge frem egen sak på kostnads-dekning av endringsforslaget når eiendomsskatt er utskrevet og en ser den reelle effekten av endringen.

Eiendomsskatten skal i 2016 betales i to terminer.

I forbindelse med utarbeidelse av økonomiplan 2017-2020 utarbeides det en plan for utfasing av eiendomsskatten i perioden.

Det utarbeides et informasjonsbrev til skatteyttere med formues grunnlag for kontroll av eget beregningsgrunnlag.”

I 2014 var det 16 kommuner i Østfold som skrev ut eiendomsskatt. Trøgstad og Hvaler skrev ut for første gang i 2013. Skiptvet, Askim, Spydeberg og Marker hadde i 2014 bare eiendomsskatt på verker og bruk, mens Hvaler og Trøgstad bare har eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer.

Eiendomsskatt fordelt på skatteobjekter (kr/innb) 2014

	Totalt	Annen eiendom	Boliger og fritidseiendommer
Hvaler	7 912	0	7 912
Skiptvet	3 776	3 776	0
Aremark	3 510	307	3 203
Rakkestad	3 418	562	2 856
Askim	3 080	3 080	0
Våler (Østfold)	3 050	357	2 693
Sarpsborg	2 975	1 265	1 710
Rygge	2 653	398	2 254
Halden	2 624	1 304	1 320
Fredrikstad	2 582	762	1 820
Moss	2 542	116	2 426
Råde	1 711	219	1 491
Trøgstad	1 685	0	1 685
Spydeberg	1 674	1 674	0
Hobøl	1 414	397	1 018
Marker	208	208	0
Rømskog	0	0	0
Eidsberg	0	0	0

Kilde: Østfold Analyse

I 2014 hadde Hvaler det klart høyeste nivået på eiendomsskatt målt i kroner pr. innbygger. I tillegg til Hvaler hadde Skiptvet, Aremark, Rakkestad, Askim og Våler inntekter på over 3 000 kroner pr innbygger fra eiendomsskatt.

Når det gjelder eiendomsskatt fra boliger og fritidseiendommer viser tabellen ovenfor at Hvaler og Aremark hadde høyest inntekter pr. innbygger i 2014. Eiendomsskatten i Østfold (2013) utgjorde 3,8 % av kommunens samlede brutto driftsinntekter, mens tilsvarende tallstørrelse i 2012 var 3,6 %. Disse tallene er hentet fra Østfold analyse – Kostra tall 2014.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter 2014 - med og uten eiendomsskatt		
	Med eiendomsskatt	Uten eiendomsskatt
0121 Rømskog	4,0 %	4,0 %
0125 Eidsberg	1,2 %	1,2 %
0122 Trøgstad	3,3 %	1,0 %
0137 Våler (Østf.)	4,7 %	0,1 %
0135 Råde	0,6 %	-2,2 %
0106 Fredrikstad	1,4 %	-2,6 %
0118 Aremark	1,1 %	-2,9 %
0119 Marker	-2,7 %	-3,0 %
0104 Moss	0,5 %	-3,5 %
0127 Skiptvet	1,7 %	-3,7 %
0101 Halden	0,1 %	-3,9 %
0128 Rakkestad	0,8 %	-3,9 %
0123 Spydeberg	-1,7 %	-4,0 %
0124 Askim	0,7 %	-4,1 %
0136 Rygge	-0,6 %	-5,1 %
0111 Hvaler	3,2 %	-6,1 %
0138 Hobøl	-3,8 %	-6,2 %
0105 Sarpsborg	-1,5 %	-6,3 %



10. Lånegjeld

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Når det gjelder utlån er både formidlings lån og utlån av egne midler fratrukket.

Gjelda i Østfold-kommunene økte betydelig i perioden 2003-2012. Utviklingen fra 2012 til 2013 viste imidlertid en reduksjon i gjelda samlet for kommunene i fylket fra 96,2 % til 93,5 % av sum driftsinntekter. I 2014 økte gjelda igjen i fylket, og nivået er nå på 97,6 %.

Flere kommuner har samlede langsiktige forpliktelser som utgjør over 100 % av sum brutto driftsinntekter ved utgangen av 2014. Gjennomsnittet i fylket ligger som nevnt på 97,6 %. For Marker kommune utgjør dette 60,7 %.

Lånegjelden pr innbygger er for Østfold ved utgangen av 2014 beregnet til kr 53.865. For Marker kommune er tallet kr 37.221.

Netto lånegjeld i kroner per innbygger, konsern (2003-2014)												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0111 Hvaler	29051	35448	36429	44658	48583	52548	54792	57679	58959	59750	61168	72463
0128 Rakkestad	23969	28854	41084	46496	50296	49778	51616	51284	55942	61570	62252	67082
0106 Fredrikstad	30717	38275	38670	39375	42957	43470	48281	49640	52129	54171	57902	63218
0124 Askim	26495	26151	25793	26109	27121	30777	34844	37445	41033	51964	56222	55749
0105 Sarpsborg	18097	21005	21454	24597	25938	29239	33043	37367	39071	43497	49197	55136
0104 Moss	19113	23753	27753	31644	39055	37463	40365	44284	53329	57490	55376	54026
0125 Eidsberg	28027	31912	35462	39256	39810	39148	49658	49813	53893	53499	47428	53674
0101 Halden	18292	18698	21442	23400	26631	34066	43005	48062	50956	53289	53494	52277
0123 Spydeberg	14569	19899	24226	24623	27716	36373	33489	40889	43910	46452	46933	49600
0136 Rygge	20322	27866	28184	31047	35085	37671	39039	38304	38591	40532	43323	44388
0135 Råde	18153	22701	24497	31786	30402	29393	30561	31702	35293	35846	36085	38064
0119 Marker	38774	38248	35842	34753	36513	36784	37186	36572	36718	37057	33097	37221
0137 Våler (Østf.)	20630	24425	23798	25583	30810	31343	32334	34331	33041	33280	33963	31668
0138 Hobøl	21580	28176	28854	31035	31207	31893	30682	33218	34335	33016	30847	28871
0121 Rømskog	13048	15156	21201	26745	27114	27575	32587	31198	28904	28586	27321	24647
0122 Trøgstad	12738	21621	25699	24964	25668	24887	24836	25196	24354	23678	23429	23642
0118 Aremark	18475	17627	12708	17100	16059	15028	15350	31083	31089	30227	31246	15364
0127 Skiptvet	9345	8031	7360	7253	9030	9208	12663	11562	10521	9807	13572	14072
EAK Landet	21094	24373	26868	28887	30880	35044	39066	43067	45971	47567	51606	54025
EAKUO Landet uten Oslo	22489	25702	28464	30393	32833	37182	41221	45129	48333	51170	54837	57516
EKA01 Østfold	23038	27508	29073	31362	34360	36249	40387	43017	45957	48940	50983	53865

11. Investering 2016

Siden Marker kommune er Robek kommune fra 25.06.2015, må alle låneopptak godkjennes av Fylkesmann. Derfor er investeringsbudsjettet for 2016 og økonomiplan 2016-2019 satt opp i prioritert rekkefølge.

I budsjettforslaget for 2016 har rådmann forutsatt låneopptak på samlet kr 17 750 000. Følgende investeringstiltak foreslås lånefinansiert i 2016:

Investering	Lån
Sanering av kloakkledningsnett	4 000 000
Trådløst nettverk alle kommunale bygg	1 500 000
Gatelys	600 000
Enøk, kommunale bygg	1 000 000
Pc'er til elever og lærere	300 000
Digitale tavler 4 rom	120 000
Inventar klasserom/spesialrom	200 000
Solskjerming	250 000
Generelle IKT investeringer	600 000
Rekrutteringsmodul/reiseregningssystem Visma	200 000
Inventar MBSS og PU	300 000
Omsorgsteknologi	250 000
Asfaltering	500 000
Ny traktor	600 000
Oppgradering Ørje kirke	650 000
Nytt varmeanlegg Øymark kirke	680 000
Opparbeidelse Sletta Industriområde	1 000 000
Opparbeidelse Krogstadfeltet	5 000 000
Sum	17 750 000

I tillegg til dette kommer kr 2.000.000 som lån til videreutlån fra Husbanken. Budsjetterte ordinære avdrag er kr 5.600.000. Minste avdrag etter vekting er kr 4.801.000. Det vil si at det forutsettes mer i betalte avdrag enn det som kreves etter vekting – se vedlagte note til obligatorisk budsjettskjema 1A for nærmere utregning.

Videre utover i planperioden forutsettes låneopptak slik (eksklusive lån til videreutlån):

2017: kr 43 010 000

2018: kr 7 490 000

2019: kr 4 100 000

I henhold til vedtak i kommunestyret 15.12.15, sak 90/15 ble følgende vedtak fattet:

“Det utarbeides en vedlikeholdsplan som viser det totale fremtidige behovet for vedlikehold med angitte kostnader. Oppdatert vedlikeholdsplan skal inngå som grunnlag for fremtidig rullering av økonomiplan for Marker kommune.”

12. Fondsbeholdningen

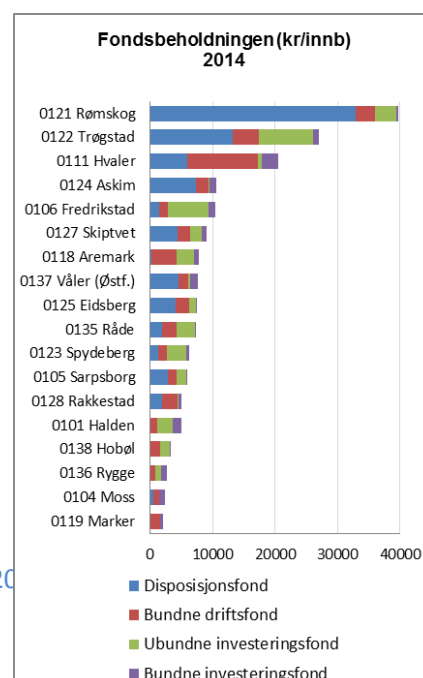
Fondsbeholdningen vil variere over tid. Dette har sammenheng med i hvilken grad kommunene velger å bruke av fondsmidler til investeringsformål og til drift.

Nedenfor følger en oversikt over fondsbeholdningen til kommunene i Østfold pr 31.12.2014:

Fonds-beholdningen	Disposisjons-fond	Bundne driftsfond	Ubundne investerings-fond	Bundne investerings-fond	Total fonds-beholdning
Rømskog	32 868	3 073	3 507	223	39 671
Trøgstad	13 168	4 196	8 781	833	26 978
Askim	7 335	1 980	208	1 143	10 666
Hvaler	5 997	11 230	643	2 673	20 542
Våler (Østf.)	4 514	1 559	347	1 185	7 605
Skiptvet	4 480	2 005	1 825	754	9 065
Eidsberg	4 123	2 122	1 174	106	7 525
Sarpsborg	2 872	1 411	1 482	213	5 979
Rakkestad	1 998	2 387	240	445	5 069
Råde	1 977	2 297	2 937	218	7 430
Fredrikstad	1 509	1 309	6 589	1 007	10 414
Spydeberg	1 259	1 507	3 009	550	6 325
Moss	573	939	21	815	2 348
Aremark	302	3 895	2 893	655	7 745
Rygge	102	814	899	963	2 778
Halden	12	1 166	2 470	1 385	5 033
Marker	0	5 740	116	1 763	7 619
Hobøl	0	1 560	1 628	46	3 235

Kilde: Østfold Analyse

Det er stor variasjon mellom kommunene når det gjelder midler på fond. Endringene fra år til år viser at fondskapitalen er en viktig buffer mot uforutsette forhold på inntekts- og utgiftssiden og som egenkapital for å redusere lånefinansieringen ved investeringer. Store kommuner som Fredrikstad, Halden og Moss har nesten kun bundne fond og lite midler til regulering av drift. Kommunene i Østfold er i en sårbar situasjon ved at størrelsen på frie fond er lavt.



Det må være et mål å bygge opp et fond som kan forbli av en viss størrelse fremover. Det er når vi avslutter regnskapet for året, vi ser om det er midler til og sette av til fond.

Nedenfor viser en oversikt over fondsbeholdningen til Marker kommune fra 2009 til 2014:
(Kilde, årsrapport 2014)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Disposisjonsfond	10 294	4 818	5 030	2 188	1 988	0
Bundne driftsfond	10 081	11 148	9 904	8 616	5 778	5 740
Ubundne investeringsfond	1 492	0	0	0	0	116
Bundne investeringsfond	659	672	624	374	1 131	1 763
Sum fondsavsetninger	22 526	16 638	15 558	11 178	8 897	7 619
Regnskapsmessig mindreforbruk	0	3 358	1 822	0	0	0
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	-2 635	-5 770
Udekket i investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Udisponert i investeringsregnskapet	0	0	0	658	0	1 006
Fonds og mer/mindreforbruk	22 526	19 996	17 380	11 836	6 262	2 855

Det forutsettes følgende bruk og avsetning til fond i budsjettforslaget for 2016:

Bruk og avsetninger av fond i 2016	Beløp
Bruk av bundne fond – ansvar 7640	-300 000
Bruk av bundne fond – ansvar 7670	-300 000
Bruk av bundne fond – ansvar 5231	-20 000
Sum bruk av fond i budsjett 2016	-620 000
Avsetning til fond – ansvar 9400	1 000 000
Avsetning til fond – ansvar 7680	750 000
Sum avsetning til fond i budsjett 2016	1 750 000
Sum netto avsetninger til fond i 2016	1 130 000

13. Kommunale avgifter/gebyrer

For vann, avløp, renovasjon og feiing er det gjort vedtak på at kostnadene skal være til selvkost. Det vil si at gebyrinntektene skal dekke de faktiske kostnadene ved å produsere tjenestene, og det er ikke lov å tjene penger på disse tjenestene. Gebyrinntekter over selvkost avsettes på et selvkostfond, og størrelsen på dette fondet påvirker budsjetteringen av gebyrene fremover. Dersom inntektene er lavere enn utgiftene, kan differansen dekkes opp tidligere avsatt fond. Dersom det ikke er penger på fondet, vil underskuddet regnskapsføres som en utgift, men vil kunne dekkes inn ved høyere inntekter enn selvkost over de neste årene. Fra 2014 kom det nye forskrifter til området selvkost. Blant annet innebærer det at ved et eventuelt overskudd på selvkostfondet, skal dette tilbakeføres til brukerne i løpet av fem år. Det samme ved et eventuelt underskudd, det skal dekkes inn i form av høyere priser i løpet av fem år.

Det er lagt opp til kun små justeringer på kommunale avgifter i 2016. Vann og avløp holdes uendret, slam øker noe, mens renovasjon reduseres.

Vann	2015	2016	Endring
Driftsinntekter	3 037 096	3 125 325	2,9 %
Gebyrinntekter	3 033 813	3 121 960	2,9 %
Normalgebyr inkl. mva. (150 m3 forbruk)	4 093	4 105	0,0 %
Abonnementsgebyr inkl. mva.	1 187	1 187	0,0 %
Forbruksgebyr inkl. mva. (kr/m3)	19,37	19,37	0,0 %
Engangsgebyr inkl. mva.	9 375	9 375	0,0 %

Avløp	2015	2016	Endring
Driftsinntekter	5 170 613	5 554 160	7,4 %
Gebyrinntekter	4 731 738	5 104 313	7,9 %
Normalgebyr inkl. mva. (150 m3 forbruk)	6 656	6 656	0,0 %
Abonnementsgebyr inkl. mva.	1 500	1 500	0,0 %
Forbruksgebyr inkl. mva. (kr/m3)	34,37	34,37	0,0 %
Engangsgebyr inkl. mva.	0	0	0,0 %

Renovasjon	2015	2016	Endring
Driftsinntekter	2 968	70 037	2259,4 %
Gebyrinntekter	0	66 994	0,0 %
Pr. Husstand inkl. mva.	2 500	2 300	-8,0 %

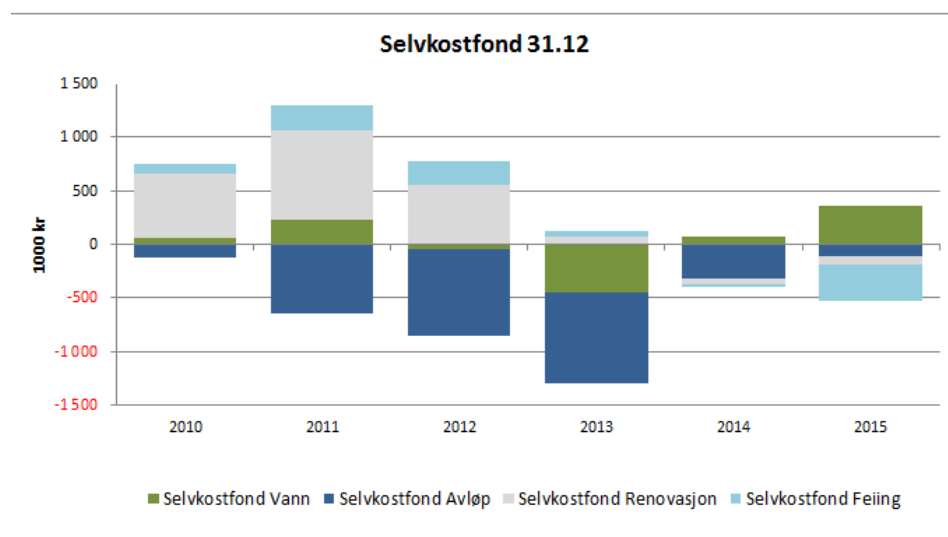
Slamtømming	2015	2016	Endring
Driftsinntekter	1 476 321	1 702 859	15,3 %
Gebyrinntekter	1 476 321	1 702 859	15,3 %
Slamavskiller 1-4 m3 m/wc tilknyttet inkl. mva.	1 500	1 600	6,0 %

Feiing	2015	2016	Endring
Driftsinntekter	449 000	847 629	88,8 %
Gebyrinntekter	449 000	847 629	88,8 %
Feiegebyr inkl. mva.	438	438	0,0 %

Sammenligning med andre kommuner:

Årsgebyr kr/husstand	Marker 2014	Eidsberg 2014	Trøgstad 2014	Skiptvet 2014	Spydeberg 2014	Kommune- gruppe 1
Vann	3 275	2 675	1 800	1 983	2 955	3 694
Avløp	5 325	5 550	4 779	4 984	4 070	4 223
Avfallstjenesten	2 000	1 946	1 950	1 835	1 859	2 603

Innen områdene oppmåling, byggesak, plansaksbehandling og spredt avløp, er kostnadene vesentlig over inntektene, og det er ikke gjort vedtak om kostnadsdekning på disse områdene.



Oversikt over avgifter og priser for 2016 finnes i avsnitt 21.

14. Driftstilskudd til ikke kommunale barnehager for 2016

Fra 01.01.2016 er det nye regler for vedtak om kommunalt tilskudd til private barnehager. Den nye finansieringsordningen tar fremdeles utgangspunkt i at tilskuddet skal baseres på utgiftene i den enkelte kommune.

Regjeringen beholder dagens system med en kommunal sats, men endrer finansieringen av private barnehager. Det gjøres endringer i forskrift om finansieringen av ikke-kommunale barnehager for å gi bedre samsvar mellom reelle utgifter og tilskuddet fra kommunen. Endringene er først og fremst knyttet til pensjons- og kapitalutgifter. Den nye finansieringsordningen trer i kraft 1. januar 2016.

Regjeringen vil fastsette et sjablongtillegg for pensjonsutgifter på 13 prosent av lønnsutgiftene i de kommunale barnehagene. Samtidig vil regjeringen innføre en søknadsbasert ordning slik at ikke-kommunale barnehager med særlig høye pensjonsutgifter får dekket disse kostnadene. Kapitaltilskuddet vil bli differensiert slik at nye barnehager med høye kapitalkostnader vil få høyere kapitaltilskudd enn eldre barnehager.

Fra 2016 får ikke-kommunale barnehager den samme finansieringen som kommunale barnehager (det vil si 100 prosent av tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager).

I tidligere år skulle satsen til private barnehager vedtas sammen med fremleggelsen av budsjettet. Dette er også nytt for 2016, da tilskuddssatsene skal vedtas innen 31. oktober i året før tilskudds året. For 2016 er det gjort et unntak, og de skal vedtas ved første anledning etter 31. oktober. Derfor kommer dette opp som egen sak i kommunestyret i desember.



15. Tiltak ved eventuelt redusert økonomisk ramme

I tidligere budsjetter har hver virksomhet hatt et punkt i sin rapportering som går på tiltak ved eventuelt redusert ramme. For 2016 har vi ikke funnet det hensiktsmessig. Rammene som er gitt i budsjett 2016 er en videreføring av rammer fra 2015 vedtatt i kommunestyret 16.06.15 sak 48/15. Det vil si at virksomhetene til sammen skulle spare kr 5.771.000 ut fra opprinnelig budsjett 2015. Dette viderefører vi i 2016, men med noe justering av noen virksomheter for og få et mer reelt budsjett ut fra regnskap 2014/2015.

De tiltakene vi da eventuelt har igjen i budsjett 2016 er som følger:

- oppsigelser av ansatte i hver virksomhet.
- nedleggelse av avdelinger/virksomheter, ikke lovpålagte tjenester.

Administrasjonen har påbegynt en jobb med å se på en omorganisering i Marker kommune. Vi jobber både med administrativ organisering, og ser på antall virksomheter. Dette forventer vi vil gi noe innsparinger i et lengre perspektiv.

IKT og bedre utnyttelse av de systemene vi bruker i dag, noe som ligger inne i forslag til investeringer i budsjett 2016, vil gi oss innsparinger. Det kan også gi oss mulighet til og se på uløste oppgaver, og kan gi oss økte inntekter i form av og selge tjenester til andre.

Marker kommune har i perioder hatt høyt sykefravær. Dette er det satt stor fokus på i 2015, og det er også i budsjett 2016 lagt inn ekstra kostnader til kjøp av tjenester i forbindelse med og få ned sykefraværet. Vi mener og tror at det vil redusere sykefraværet, og det vil igjen gi innsparinger.



16. Forslag til driftsrammer budsjett 2016

Marker formannskap vedtok i møte 27.08.15, sak 42/15 foreløpige rammer for budsjett 2016. I saken ble det sagt at ved eventuelt mer inntekter i Statsbudsjettet skulle disse tilføres virksomhetene. Dette er nå gjort og de nye rammene er:

Virksomhet	Nettoramme budsjett 2016
Politisk styring/Fellesutg/Sentraladministrasjon	30 610 824
Næringsutvikling	852 450
Marker skole	38 143 500
Grimsby barnehage	5 339 000
Familie og helse	20 108 426
NAV	4 156 500
Utviklingshemmede	7 890 150
Marker bo- og servicesenter	49 143 500
Forvaltning, drift og vedlikehold	15 957 250
Plan og miljø	2 654 150
Kultur og fritid	3 309 050
Bibliotek	1 160 200
Private barnehager	13 150 000
Sum	192 475 000

Statsbudsjettet 2016 og høyere inntekter fra eiendomsskatt, gjorde at vi kunne gi noen virksomheter reelle rammer ut fra dagens utgifter. Vi har da valgt og styrke virksomhetene Pol. Styring/fellesutgifter/Sentraladministrasjon, Familie og Helse, NAV, Utviklingshemmede, Marker bo- og servicesenter.

Rammene som virksomhetene nå har fått, bør være reelle. Noen av virksomhetene har fått betydelig økte rammer, blant annet politisk styring, fellesutgifter/sentraladministrasjon og familie og helse. Siden et av kravene i kommuneloven er at årsbudsjettet skal være realistisk, har dette vært målet for dette budsjettet, og lage mest mulig realistiske rammer for virksomhetene. Selv om rammene for mange er trange, ser vi av regnskapet for 2014 og hittil i 2015 at det er mulig og holde disse rammene.

17. Virksomhetenes budsjettkommentarer

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

POLITISK STYRING, FELLESUTGIFTER OG SENTRALADMINISTRASJON

Virksomhetens ansvarsområder

1010	Kommunestyre/formannskap	1300	Økonomikontor
1015	Oppvekst- og omsorgsutvalg	1400	Felles utgifter
1016	Plan- og miljøutvalg	1405	Serviceorget
1020	Støtte til politiske partier	1410	Innkjøp
1030	Stortings- og kommunevalg	1420	Ikt lokalt
1040	Eldreråd	1421	Ikt grenseregion
1045	Ungdomsråd	1430	Sysselsetting
1080	Arbeidsmiljøutvalg	1440	Lærlingeordning
1100	Kontroll og tilsyn	1450	Frikjøp tillitsvalgte
1200	Rådmannskontoret	1480	Pedagogisk rådgivning
		1700	Religiøse formål

Kort beskrivelse av virksomheten

Virksomheten består av politisk styring (gjelder ansvarsområdene 1010-1090), fellesutgifter som gjelder ansvarsområdene 1100, 1400-1490, sentraladministrasjon 1200-1300, pedagogiske rådgivning 1480 og religiøse formål 1700. Noen av arbeidsoppgavene som inngår i denne virksomheten er: servicetorg, arkiv, eiendomsforvaltning, beredskap, lønn, regnskap, skatteopprekker, pedagogisk rådgivning, overføring til kirker og andre trossamfunn og ikt lokal drift. I tillegg har vi et interkommunalt samarbeid med Rømskog og Aremark kommune på ikt grenseregion og innkjøp.

Virksomhetens budsjetttrammer

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	16 727 614	15 128 500	16 967 055
Driftsutgifter	15 123 267	15 008 250	18 107 265
Bruttoramme	31 850 881	30 136 750	35 074 320
Driftsinntekter	-7 552 592	-4 753 000	-4 463 496
Nettoramme	24 298 289	25 383 750	30 610 824
Antall ansatte	24	24	25
Antall årsverk	18,05	18,45	19,16

Konsekvenser

Rammene for 2016 er økt i forhold til budsjett 2015. Det er blant annet lagt inn økte utgifter til bedriftshelsetjenesten til kjøp av flere timer i forbindelse med høyt sykefravær på flere virksomheter i Marker kommune. Det er også lagt inn kostnader til og dekke innføring av eiendomsskatt, utgifter til kvalitetssystem, utstyr og kurs til spesialpedagog, ny skanner til servicetorg/arkiv, skole- og barnehagesystem som pålegges etter tilsyn fra Fylkesmann, kvalitetssystem også videre. Det som gir størst usikkerhet med hensyn til budsjetttrammen er uforutsette ikt utgifter.

Økonomiplan driftsbudsjett

Virksomheten kjenner pr nå ikke til utgifter og eller inntekter i kommende økonomiplanperiode utover det som er kommentert for 2016. Det er derfor kun korrigert for valgutgifter med kr 200.000 hvert annet år i planperioden.

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	31 851	30 137	35 074	35 074	35 074	35 074
Inntekter	-7 553	-4 753	-4 463	-4 463	-4 463	-4 463
Netto driftsutgifter	24 298	25 384	30 611	30 611	30 611	30 611

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Mål for virksomheten 2016

Følgende strategiske mål videreføres fra siste økonomiplanperiode:

God økonomistyring

Lavere sykefravær

Levere gode tjenester både internt og eksternt

Videreutvikle interkommunalt samarbeid

Dette er alle mål som det jobbes med kontinuerlig og som til enhver tid har stor fokus.

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Sentraladministrasjonen har gjennomgående stor fokus på rett og kostnadseffektiv drift i forhold til tjenesteproduksjon.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

Sentraladministrasjon skal også i kommende planperiode yte gode tjenester der brukerne får anledning til å medvirke. Tjenestene måles blant annet gjennom brukerundersøkelser. Resultater herfra skal sammen med andre tilbakemeldinger og egne erfaringer gi grunnlag for å hele tiden søke å bli enda bedre.

God service:

Sentraladministrasjonen skal yte god og riktig service til alle som henvender seg til enheten – den være seg fra innbyggerne, politikerne, ansatte eller eksterne.

Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

Sentraladministrasjonen har tradisjonelt hatt lavt sykefravær, noe vi har som mål skal fortsette. Det fokuseres på godt arbeidsmiljø med fokus på opplevd samsvar mellom arbeidsoppgaver og tid. Gjennom medarbeiderundersøkelser måles arbeidsmiljøet og gir verdifull informasjon om eventuelt behov for endringer.

Kompetanseutvikling:

Sentraladministrasjon dekker et stort spekter av fagfelt som i stor grad forventes å være oppdatert til enhver tid. Til dette fordres at det legges til rette for både vedlikehold og utvikling av medarbeidernes kompetanse.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

Kurs/kompetanseheving	kr 100.000
Beredskap/vaktordning ikt	kr 100.000
Økt overføring Marker kirkelige fellesråd	kr 123.000

Sentraladministrasjon har et stort behov for å holde seg oppdatert på mange forskjellige områder, Derfor er ønsket om en større kurspott stor. På mange av fagområder er det stadig nye regelverk og oppdateringer som vi må følge med på.

Det er et stort ønske fra Marker bo- og service om muligheten for en vaktordning for IKT. Marker kirkelige fellesråd ønsker mer penger til vedlikehold, og de må redusere bruken av vikarprest, og overfører driften av nettsiden til frivillige for og holde den rammen de har fått nå.

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

MARKER SKOLE

Virksomhetens ansvarsområder

- 2040 Voksenopplæring
- 2060 Grunnskole
- 2070 Skolefritidsordningen



Kort beskrivelse av virksomheten

Virksomhetens hovedområde er opplæring av kommunens barn i skolepliktig alder. Vår undervisning skal føre til optimal læring hos elevene. Skolen har skoleåret 2015/2016 384 elever fordelt på 10 trinn. Det er 78 barn i skolefritidsordningen (SFO) pr. 01.10.15. Innunder virksomheten hører også voksenopplæring i skoleverket. Marker kommune benytter seg av Delta voksenopplæring i Askim til gjennomføring av denne opplæringen.

Virksomhetens budsjetttrammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	39 492 305	39 871 500	40 661 500
Driftsutgifter	10 255 778	8 615 000	7 825 663
Bruttoramme	49 748 083	48 486 500	48 487 163
Driftsinntekter	-11 026 403	-10 343 000	-10 343 663
Nettoramme	38 721 680	38 143 500	38 143 500
Virksomhet – ansatte i 2016	Voksenopplæring	Marker skole	Marker sfo
Antall ansatte	0	73	8
Antall årsverk	0	58,38	2,34

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Skolens viktigste ressurs er de voksne som skal sørge for at elevene får den opplæringen de har rett på. Det er viktig å merke seg at kvaliteten på elevenes opplæring som oftest har stor sammenheng med graden av lærertetthet. Forskning viser at relasjonen mellom elev og lærer er en av de viktigste faktorene for å oppnå læring.

Det har lenge vært et mål, også politisk, å øke voksentettheten i skolen for å ivareta tidlig innsats og bedre tilpasset opplæring. Dette er vesentlig for å nå målet om redusert omfang av spesialundervisning. Innenfor tildelt ramme har en ikke klart å øke voksentettheten, den er redusert. Årsverk til undervisning (GSI) er redusert fra 41,5 (14/15) til 37,8 (15/16) etter revidert budsjett i august 2015. Dette kuttet er videreført i budsjett 2016.

Inntektene fra brukerbetaling SFO er økt i tråd med elevtallsøkning og budsjettjustering 2015. Inntektsposten refusjoner fra staten er også økt da fem lærere i videreutdanning får frikjøp i 40 % av stillingen sin. Denne lønnskostnaden refunderes ikke 100 %.

En inntekt som er vanskelig å beregne er refusjoner fra andre kommuner. Dette er ”usikre” inntekter, som fort kan endres i løpet av året. Budsjettet inntekt er økt fra 2015 i tråd med budsjettjustering i august 2015.

Økonomiplan driftsbudsjett

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	49 748	48 487	48 487	48 487	48 487	48 487
Inntekter	-11 026	-10 343	-10 344	-10 344	-10 344	-10 344
Netto driftsutgifter	38 722	38 144	38 143	38 143	38 143	38 143

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Mål for virksomheten 2016

Et partssammensatt utvalg har utarbeidet en overordnet målsetting for skolen i Marker som ble vedtatt i Kommunestyret 8. april 2008. Målene er kort formulert slik:

Marker kommune har en god skole hvor kjennetegnene er *Læring – trygghet – trivsel*

Dette skal elevene oppleve gjennom

- fokus på grunnleggende ferdigheter
- et godt hjem – skolesamarbeid preget av dialog og fokus på elevenes læring
- godt kvalifiserte lærere
- rettferdige lærere
- trygghet og trivsel i skolehverdagen

I tillegg er Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK 06) og Opplæringsloven viktige styringsdokumenter for alle skoler.

Skolens utviklingsplan er gjeldende for årene 2013-2015. Høsten 2015 starter jobben med å rullere utviklingsplanen og definere nye og evt. videreførte fokusområder. Arbeidet skal baseres på tilstandsrapporten for 2014/2015, medarbeiderundersøkelsen 2015 og resultater fra kartlegginger/brukerundersøkelser 2015.

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Skolen har tradisjonelt sett holdt sine budsjetter innenfor kravet om +/- 1 % avvik, og driften tilpasses den rammen som blir tildelt, jfr. beskrivelse under konsekvenser. Det må likevel tilføyes at noen utgiftsposter er utenfor skolens kontroll, slike som utgifter til spesialunder-

visning og særskilt norskopplæring. Det samme gjelder noen inntektsposter som for eksempel refusjoner fra andre kommuner.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

Skolen har som mål å bedre læringsresultater på eksamen og på nasjonale prøver. Et overordnet interkommunalt mål for nasjonale prøver er at resultatene i løpet av en treårsperiode skal ligge rundt norsk gjennomsnitt. På elevundersøkelsen er målet å ha bedre resultater enn landsgjennomsnittet når det gjelder læring, trivsel og medvirkning. Når det gjelder mobbing, er det nulltoleranse. Dette er nærmere beskrevet i presentasjon av lokale mål i tilstandsrapporten for Marker skole.

God service:

Skolen er opptatt av å yte god service og å være tilgjengelige og svare på forespørsler fra elever og foresatte. Opplæringslovens § 9a omhandler elevenes skolemiljø. Det generelle kravet i loven er at alle elever har rett til et godt fysisk og psykososialt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Inneværende skoleår implementeres ny sosial læreplan. Elevsyn og læringssyn og omforent praksis er viktige stikkord i refleksjons- og utviklingsarbeidet i kollegiet. I skolens brukerorganer blir det presisert hvor viktig det er at skolen får beskjed dersom disse rettighetene ikke blir ivaretatt. Et godt skole-hjem samarbeid er en viktig faktor for å nå skolens mål.

Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

Ledergruppen jobber fortsatt godt med å samkjøre seg i ny ledermodell. Dette arbeidet løper parallelt med prosesser i hele personalet med utgangspunkt i arbeidet som ble startet i prosessen med KS-konsulent i 2013.

Arbeidsmiljø er fast tema på skoleledermøter og på medbestemmelsesmøter med de tillitsvalgte. Forslag til forbedringstiltak derfra er nyttige innspill til virksomhetens kontinuerlige arbeid med å sikre et godt arbeidsmiljø.

Det ble gjennomført medarbeidersamtaler med alle ansatte våren 2015, parallelt med at medarbeiderundersøkelsen ble gjennomført.

Sykefraværet 2.tertial 2015 fordeler seg med 6,9 % på grunnskole og 3,8% på SFO. Samlet sett ligger skolen på 6,8 %, altså noe over målet på 4,5 % som er beskrevet i BMS-målkartet.

Kompetanseutvikling:

Marker er en skole i utvikling som har som mål å holde seg oppdatert innen nyere forskning på elevenes læring og organisasjonsutvikling. Satsingsområde for årene 2013-2015 er klasseledelse. Nye satsingsområder for 2016-2019 vil bli presentert i ny utviklingsplan ved årssiftet 15/16. Det er uttalt at skolen skal opprettholde kursen og ikke gjøre de store endringene i valg av strategiske utviklingsområder. Kontinuitet i utviklingsarbeidet vil komme elevene til gode og gjøre Marker skole til en bedre læringsbedrift.

Når det gjelder videreutdanning, blir engelsk, tysk, norsk og realfag prioritert. Fem lærere deltar i satsningen «Kompetanse for kvalitet» og tar videreutdanning med 60 st.p inneværende skoleår. I tillegg har vi to lærere på stipendordning. Dette er tiltak for å kvalifisere gode kandidater til læreryrket for å rekruttere og beholde gode vikarer vi har inne i dag. Rammene for dette omfanget foreslås videreført til neste skoleår, slik at aktiviteten kan opprettholdes og tilbudet gis til nye lærere.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

Ved økte rammer ville det vært ønskelig å øke omfanget av:

- Merkantil støtte for ledergruppen. Både rektor og avdelingsledere har mange administrative oppgaver som oppleves som tidstyver i forhold til å være tett på personalet i pedagogisk ledelse.
- Miljøarbeidere/vernepleier som kan bistå sosped-teamet i tiltak knyttet til psykososialt læringsmiljø rundt elever. Kontaktlærere vil dermed kunne fristilles mer til direkte pedagogisk arbeid knyttet til undervisning og læringsstøtte.
- Økt faglig pedagogisk styrking i undervisningen (lærertetthet).
- Økt rammene for kurs og opplæring i personalet. Det hadde vært ønskelig å knytte til oss kompetanse rundt skolebasert kompetanseheving i oppfølging av læringsmiljø og vurdering, for å øke trykket på dette arbeidet på skolen.
- Oppgradert læreverk i KRLE
- Styrke REALITY-arenaen. Dette tilbudet har blitt redusert det siste året som følge av kutt i stillinger. Det er stort behov for at også mellomtrinnet kan benytte seg av dette tilbudet, noe som vi i dag ikke har kapasitet til.

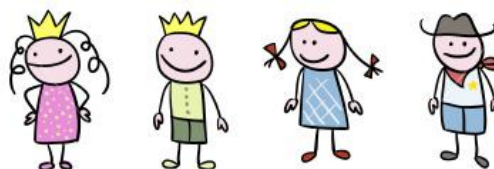


Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

GRIMSBY BARNEHAGE

Virksomhetens ansvarsområder

2300 Grimsby barnehage



Kort beskrivelse av virksomheten

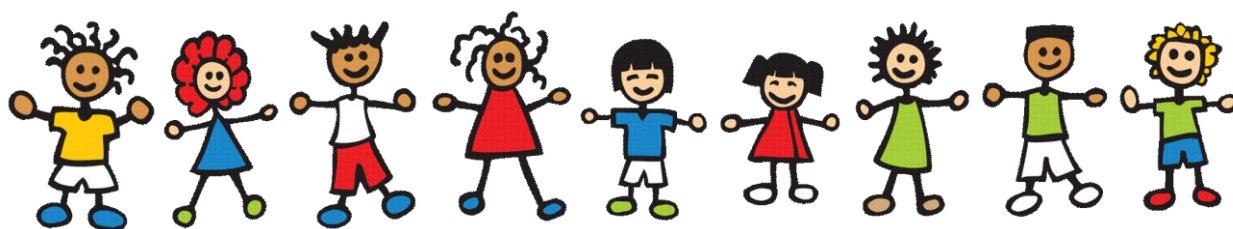
Virksomheten disponerer 10,0 årsverk fordelt på 13 ansatte (to er i permisjon). Tilsvarende i budsjettvedtak for 2014 var 12,1 årsverk.

Barnehagens hovedoppgaver er å skape en trygg ramme rundt hvert enkeltbarn og tilrettelegge slik at barnet lærer og utvikler seg til et selvstendig individ med meninger, utvikle evnen til å reflektere og undre seg. Vi som jobber i barnehagen er observatører, veiledere, igangsettere, forbilder språklig og sosialt, fredsmeklere, «sykepleiere», lekepartnere, trygge og støttende voksne, bleiskiftarbeidere, lyttende, utforskende, nysgjerrige og noen ganger må vi bare ha et godt fang for å gi omsorg og trøst.

Høsten 2015 har barnehagen 2 utvidede avdelinger, fordelt på tre grupper. Skolestarterne er i egen gruppe. Begge gruppene har to pedagogiske ledere, resten er fagarbeidere eller pedagogiske medarbeidere. På huset er det til sammen 27 barn over tre år og 12 barn under tre år (pr.1.11.15)

Det er ledermøter og fagmøter for pedagogiske ledere en gang hver 14. dag. Hver 14.dag er det også avdelingsmøter.

Barnehagen har fem planleggingsdager i løpet av et barnehageår. To av disse dagene har man konvertert til personalemøter på kveldstid. Barnehagen ser at det er utfordrende å ha så sjeldent personalmøter og så få planleggingsdager.



Virksomhetens budsjettrammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	6 582 507	6 180 000	6 071 830
Driftsutgifter	398 455	319 000	476 998
Bruttoamme	6 980 962	6 499 000	6 548 828
Driftsinntekter	-1 958 570	-1 310 000	-1 209 828
Nettoramme	5 022 392	5 189 000	5 339 000
Antall ansatte		13	12
Antall årsverk	11,0	12,1	9,8

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Barnehagens utfordring er at den i august sjelden er full, og må ta inn barn utover høsten. For personalet er dette uforutsigbart og meget ugunstig, også for de vikarene som er inne. Gode medarbeidere og vikarer forsvinner når vi ikke har stillinger nok i august. Hva «tilstrekkelig» personale er, varierer fra år til år. Det som var tilstrekkelig i fjor er ikke tilstrekkelig i år, men budsjettet tillater ikke å øke voksentettheten. Gjør man det får virksomheten et underskudd.

Virksomheten finner ikke rom for å sette av midler til vikarer ved sykdom, selv om man vet at personalet også i 2016 kommer til å være syke.

Barnehagen har en del utstyr som kjøleskap, fryser, tørkeskap og komfyrer som i utgangspunktet har nådd sin maksimale levealder. Dette kommer til å gå utover rammene til virksomheten.

Den tildelte rammen gir virksomheten ingen mulighet til å foreta utskiftning og innkjøp av leker og utstyr, til å gi de ansatte relevante og gode kurstilbud, noen som igjen hadde økt kvaliteten i barnehagen.

Økonomiplan driftsbudsjett

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	6 981	6 499	6 549	6 549	6 549	6 549
Inntekter	-1 959	-1 310	-1 210	-1 210	-1 210	-1 210
Netto driftsutgifter	5 022	5 189	5 339	5 339	5 339	5 339

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Mål for virksomheten 2016

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Virksomhetsleder skal til enhver tid ha god oversikt over barnehagens økonomi. Inntekter og utgifter er stort sett stabile, men vi ser at brukerbetaling varierer og er vanskelig å beregne. Her må det tas hensyn til om barnet er under eller over tre år og om det har søsken i barnehagen, hvilken plasstørrelse barnet skal ha, osv. Vikarer ved sykdom burde hatt en stor pott, ettersom vi sjelden kan unngå å sette inn vikar.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

Barnehagen får mange gode tilbakemeldinger, og har ikke stengt i skolens ferier ved jul, sommer og påske. Det blir tilbudt to foreldresamtaler og to foreldremøter i løpet av året. Brukermedvirkning gjennomføres ved gruppeoppgaver på foreldremøter, gjennom FAU eller direkte tilbakemelding.

God service:

Tilbakemeldinger viser at foreldre stort sett er fornøyde. Virksomheten har fokus på å se enkeltbarnet og være tilstede der barnet er og la barnet få medvirkning i sin egen hverdag. Barnehagen har lengst åpningstid pr. dag av alle barnehagene i kommunen.



Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

Virksomheten har som mål å ha friske medarbeidere. Vi tror at trygghet, humor, glede, ærlighet, trivsel og en god latter er viktige faktorer her. Vi ser at nærværprosenten til nå i 2015 ligger på 96 %. Her ser vi at sesong og hva som går på huset er en medvirkende årsak. Ettersom virksomheten har få ansatte utgjør en sykemeldingsperiode en relativt stor prosent. Medarbeiderundersøkelser og medarbeidersamtaler indikerer at miljøet i barnehagen er meget bra. Virksomhets styrke er at det er et lite miljø med kort vei til pedagogisk leder eller styrer.

Kompetanseutvikling:

Barnehagen ser nytten av at alle ansatte, minst en gang i året, deltar på eksterne forelesninger. Dette bidrar til refleksjon og en bevisstgjøring av arbeidet vi gjør med barn, og ikke minst gjør det noe med yrkesstoltheten å få faglig påfyll. Utfordringen er at det er avsatt lite midler til kompetanseutvikling.

På planleggingsdager og personalmøtene har vi innslag av faglig påfyll, hvor vi ser på barns medvirkning i barnehagen, pedagogisk dokumentasjon, osv. Vi veileder ofte ansatte på utfordringer som finner sted i hverdagen. Planleggingsdager og personalmøter har det blitt mindre av i inneværende år.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

Dersom den økonomiske rammen i virksomhetes økes, ser man at virksomheten i flere år utsatt kjøp av inventar og utstyr pga. økonomi. Inventar er gammelt og slitt. Det er tørkeskap hvor dører ikke går igjen, en komfyr som bør skiftes ut, bord og stoler bør fornyes, osv. Ved økt ramme kunne man også ha økt antall ansatte ved eventuelt et høyere antall barn enn antatt.

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

PRIVATE BARNEHAGER

Virksomhetens ansvarsområder

2400 Private barnehager

Kort beskrivelse av virksomheten

Fra 01.01.2015 har Marker kommune lagt private barnehager på eget ansvarsområde. Dette videreføres i budsjett 2016..

Virksomhetens budsjетtrammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	0	0	0
Driftsutgifter	13 708 602	12 000 000	13 150 000
Bruttoamme	13 708 602	12 000 000	13 150 000
Driftsinntekter	-40 246	0	0
Nettoramme	13 668 356	12 000 000	13 150 000
Antall ansatte	0	0	0
Antall årsverk	0,00	0,00	0,00

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Fra 01.01.2016 er det ny forskrift for beregning av tilskudd til ikke- kommunale barnehager. Den nye finansieringsordningen tar fremdeles utgangspunkt i at tilskuddet skal baseres på utgiftene i den enkelte kommune. Regjeringen beholder dagens system med en kommunal sats, men endrer finansieringen av private barnehager. Det gjøres endringer i forskriften om finansiering av ikke-kommunale barnehager for å gi bedre samsvar mellom reelle utgifter og tilskuddet fra kommunen. Endringene er først og fremst knyttet til pensjons- og kapitalutgifter.

Regjeringen vil fastsette et sjablongtillegg for pensjonsutgifter på 13 prosent av lønnsutgiftene i de kommunale barnehagene. Samtidig vil regjeringen innføre en søknadsbasert ordning slik

at ikke-kommunale barnehager med særlig høye pensjonsutgifter får dekket disse kostnadene. Kapitaltilskuddet vil bli differensiert slik at nye barnehager med høye kapitalkostnader vil få høyere kapitaltilskudd enn eldre barnehager. Endringene gir isolert sett en innsparing på kr 338 mill som trekkes av rammetilskuddet til kommunene. For Marker kommune utgjør dette ca kr 330.000.

Fra 2016 får ikke-kommunale barnehager den samme finansieringen som kommunale barnehager (det vil si 100 prosent av tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager). Kommunene kompenseres ved en økning i rammetilskuddet på kr 180 mill, og det vil si kr 180.000 for Marker kommune.

I tillegg til utgifter til tilskudd til private barnehager, skal vi også dekke utgifter til søskenmoderasjon, gratis barnehager til alle 4-5 åringer i 20 timer pr uke, der foreldrene har en inntekt på under kr 405.000.

Økonomiplan driftsbudsjett

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	13 709	12 000	13 150	13 150	13 150	13 150
Inntekter	- 40	0	0	0	0	0
Netto driftsutgifter	13 669	12 000	13 150	13 150	13 150	13 150

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015



Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for FAMILIE OG HELSE

Virksomhetens ansvarsområder

3000	Administrasjon og helse
3100	Helsestasjonstjenester
3200	Kommuneleger
3300	Tiltak psykiatri
3400	Kommunefysioterapi
3410	Fysioterapitjenester
3600	Tiltak barne- og ungdomsvern



Kort beskrivelse av virksomheten

Hovedoppgavene til alle i virksomhet familie og helse, er å gi innbyggerne et tjenestetilbud som de har rett på ut fra sine individuelle behov og avdelingenes ulike lovverk og kommunens plandokumenter. Det krever ansatte med en bred faglig kompetanse og evne til å samarbeide med annet fagpersonell innen og utenfor egen virksomhet. Folkehelse skal ligge som en grunnpilar i all aktivitet innen virksomheten. Det er derfor viktig med tidlig innsats på alle områder, og muligheter til å drive forebyggende arbeid.

Helsestasjon og jordmor med tilleggsutdanninger i blant annet psykoterapi, skal gjennom tidlig intervensjon avdekke behov for styrket innsats hos gravide og nyfødte. Åpen helsestasjon er også viktig tiltak i forhold til tidlig intervensjon.

Psykisk helse og rus har mange brukere med behov i alle aldre. Det er viktig å komme tidlig inn, og psykisk helsearbeider for barn og unge har en viktig funksjon og er mye i skolen. Av de voksne er det mange med dobbel diagnose psykisk helse og rus, og tjenesten er styrket gjennom midler fra Fylkesmannen som blir videreført i 2016.

Fysisk institutt med 2 årsverk, har lange ventelister. Det er samarbeid mellom institutt og kommunefysioterapeut for å håndtere brukere etter vedtatte prioriteringskriterier. Kommunefysioterapi/ergoterapitjenesten vil satse enda mer på hverdagsrehabilitering for hjemmeboende personer sammen med omsorg, og ergoterapeutstilling burde vært økt til 100 %.

Barneverntjenesten i Marker har de siste årene økt i omfang. Spesielt utgifter til fosterhjemsgodtgjøringer/akutt plasseringer har økt. Det skyldes flere barn som er fosterhjemsplassert, men også en utgiftsøkning pr barn. Den kommunale egenandelen på plasseringer i fosterhjem og statlige normer for det enkelte fosterhjemsgodtgjøring, har økt.

Samtidig har barneverntjenesten gitt enkelte fosterhjem høyere godtgjøring, for å kunne rekruttere og beholde de. Konsulentbruk generelt er redusert, men utgifter til jurist er opprettholdt. Juridisk bistand er prisforhandlet i Indre Østfold.

Sentrumsgården legekantor tilligger virksomheten med ansvar for budsjett og drift av kontorer og helsesekretærer.

Utgifter til helsehuset er overført til virksomhet omsorg.

Det er 40 % virksomhetslederstilling i familie og helse.

Virksomhetens budsjetttrammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	14 412 341	15 228 500	17 117 426
Driftsutgifter	11 888 290	6 471 000	7 197 838
Bruttoramme	25 247 051	21 699 500	24 315 264
Driftsinntekter	-6 364 694	-3 991 000	-4 206 838
Nettoramme	18 882 357	17 708 500	20 108 426
Antall ansatte	25	25	25
Antall årsverk	18,92	18,92	18,92

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Avdelingene i virksomhet familie og helse har stort sett holdt seg innenfor de budsjetttrammer de har fått. Økning i budsjettet går til barneverntjenesten som har vært feil budsjettet i flere år + psykisk helse/rus som har fått en større institusjonsutgift siste året. Når budsjett nå er oppdatert til å være tilsvarende forbruk i år, er det svært positivt for virksomheten og en vil bestrebe seg på å holde disse rammene. Så er det slik at det vil kunne oppstå omsorgsovertagelser og større saker i løpet av året i barneverntjenesten, uten at det er kjent nå. Disse utgiftene vil ev. bli orientert om i løpet av året.

Økonomiplan driftsbudsjett

Budsjett for barnevern har blitt økt betydelig for 2016. Det vil allikevel kunne komme nye omsorgsovertagelser i løpet av året, som vil kreve ytterligere økning.

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	25 247	21 700	24 315	24 315	24 315	24 315
Inntekter	-6 365	-3 991	-4 207	-4 207	-4 207	-4 207
Netto driftsutgifter	18.882	17.709	20 108	20 108	20 108	20 108

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Mål for virksomheten 2016

Strategiske mål

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Lov pålagte tjenester gis etter lover og forskrifter til de brukere som har et behov. Brukerne blir flere, samtidig som rammene ikke øker tilsvarende og virksomheten utøver en effektiv ressursbruk. Alle avdelinger har fokus på økonomi.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

Virksomheten har fokus på å gi brukerne gode nok tjenester utfra de behov de har etter lover og forskrifter. Samarbeid og koordinering mellom de ulike ansvarene er satsningsområde. Tjenestene skal gi økt folkehelse. Det skal være brukermedvirkning på individnivå, og brukerundersøkelser blir gjennomført.

God service:

Brukerne skal oppleve at de får rask tilbakemelding, og at det er kort saksbehandlingstid og ventetid for å få dekket en tjeneste som er innenfor den enkeltes behov etter lover og forskrifter.

Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

Det skal tilrettelegges for at arbeidstakere har et fysisk og psykisk godt arbeidsmiljø slik at det lave sykefraværet opprettholdes. Det må være et tilfredsstillende antall personale til å møte de lovpålagte tjenester som ytes.

Veiledning og medarbeidersamtaler benyttes.

Kompetanseutvikling:

Det skal tilrettelegges for at medarbeidere skal kunne delta på kurs og opplæring som er relevant for den daglige jobben og utviklingen av virksomhetens fagkompetanse. Tre avdelingsledere tar lederutdanning og en tilleggsutdanning innen faget.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

- Økning med 50 % stilling ergoterapeut
- Økning med 50 % stilling fysioterapeut
- Økning med 50 % stilling helsesøster

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

NAV

Virksomhetens ansvarsområder

- 3810 NAV
- 3830 Flyktningetiltak

Kort beskrivelse av virksomheten

NAV-kontoret har ansvar for å gi råd og veiledning til sosialhjelpsmottakere og utbetale økonomisk sosialhjelp. Vi skal gi gjeldsrådgivning både til de som mottar ytelser fra virksomheten, men også til de brukerne som står i fare for å få økonomiske problemer. I tillegg ligger arbeidet med flyktninger i virksomheten.

Virksomhetens budsjетtrammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	2 486 810	2 268 500	3 109 762
Driftsutgifter	4 779 792	3 913 000	4 557 738
Bruttoamme	7 266 602	6 181 500	7 667 500
Driftsinntekter	-3 232 079	-2 055 000	-3 511 000
Nettoramme	4 034 523	4 126 500	4 156 500
Antall ansatte	4	4	4
Antall årsverk	2,3	2,3	2,3

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Det er vanskelig å forutsi/styre hvor mye penger vi bruker. I og med at vi i hovedsak leverer lovpålagte tjenester, kan vi ikke gi avslag selv om vi overskrider budsjетtrammen. Det er spesielt økonomisk sosialhjelp som er en utfordring i virksomheten.

Økonomiplan driftsbudsjett

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	7 267	6 182	7 668	7 668	7 668	7 668
Inntekter	-3 232	-2 055	-3 511	-3 511	-3 511	-3 511
Netto driftsutgifter	4 035	4 127	4 157	4 157	4 157	4 157

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Mål for virksomheten 2016

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Regelmessige regnskapsrapporteringer fra virksomhetsleder til rådmannen fører til god kontroll på økonomien, og eventuelle avvik oppdages tidlig.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

Vi skal gi tjenester etter lov om sosiale tjenester i NAV. Målet er å i størst mulig grad finne tiltak og virkemidler som gjør brukerne i stand til å forsørge seg selv. Snitt stønadslengde på mottatt sosialhjelp for ungdom skal være kortere enn 3,5 måneder. Andel med sosialhjelp som hovedinntektskilde skal være under 35 %.

God service:

Tidligere brukerundersøkelser viser at brukerne våre er fornøyd med servicen fra NAV-kontoret. Resultatet på brukerundersøkelsen i 2016 skal være like god, eller bedre, enn resultatene i 2015.

Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

Det er stort fokus på nærværarbeidet ved virksomheten. Sykefraværet skal ikke overstige 4,5 %.

Kompetanseutvikling:

Vi deltar på kompetansehevende tiltak i regi av Fylkesmannen og NAV Østfold. I tillegg har vi gode tradisjoner for kollegaveiledning som vil bli videreført.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

Ingen nye driftstiltak.

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for MARKER BO- OG SERVICESENTER UTVIKLINGSHEMMEDE

Virksomhetens ansvarsområder

- 4300 Psykisk utviklingshemmede
- 4700 Administrasjon
- 4710 Bogruppe 1-2 somatisk
- 4711 Bogruppe 3-4 demens
- 4712 Nattevakter
- 4713 Hjemmesykepleien
- 4714 Bogruppe 5 korttid/rehab
- 4715 Fleksiturnus
- 4720 BPA
- 4730 Hjemmehjelp
- 4740 Dagavdeling
- 4750 Kjøkken
- 4760 Kantine
- 4770 Støttekontakt



Kort beskrivelse av virksomheten

Pleie og omsorg drifter alle sine tjenester fra MBSS. Dette innebærer 20 somatiske sykehjemsplasser, 12 plasser for demente, 10 plasser på korttid/rehabilitering, ca 120 hjemmeboende mottar tjenester fra kommunens hjemmesykepleie, ca 100 personer med vedtak om hjemmehjelp, 9 plasser per dag på dagavdelingen og kjøkken/kantine. Kommunen har 16 støttekontakter med vedtak på til sammen ca 65 timer per uke, 6 personer på avlastning 3. hver og 4. hver helg, og 8 personer som mottar omsorgslønn som tilsvarer ca 220 timer per måned.

Psykisk Utviklingshemmede (PU) er midlertidig underlagt omsorg per dags dato. Planen er at denne organiseringen skal gjøres permanent, dette kommer som egen sak senere.

Virksomhetens budsjettrammer omsorg

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	50 817 046	50 297 500	49 322 517
Driftsutgifter	13 717 543	8 890 000	13 887 983
Bruttoramme	64 534 589	59 187 000	63 210 500
Driftsinntekter	- 14 312 612	-13 460 000	-14 067 000
Nettoramme	50 221 977	45 727 500	49 143 500
Antall ansatte		Ca 110	Ca 110
Antall årsverk per 01.11.15		65,13	65,13

Virksomhetens budsjettrammer PU

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	7 853 812	7 829 150	7 898 985
Driftsutgifter	302 685	101 000	121 165
Bruttoramme	8 156 497	7 930 150	8 020 150
Driftsinntekter	- 350 998	- 150 000	-130 000
Nettoramme	7 805 499	7 780 150	7 890 150
Antall ansatte	18	18	22
Antall årsverk	12,5	12	11,87

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Ved å videreføre korrigert ramme for 2015, til 2016 er det spesielt to forhold som bør belyses.

Det første er at rammen for variabel lønn (vikar ved bl.a sykdom) forutsetter et betydelig lavere sykefravær en det vi har i dag. Har også flyttet noen midler til arten som belastes ved bruk av byrå, men denne summen er det knyttet usikkerhet til om vil klare å holde. (Ca 1 mkr) Totalt er det en differanse på ca 2,3 mkr på all variabel lønn mellom «korrigert budsjett 2015» til «budsjett 2016». I mellomtiden har vi fått flexiturnusen operativ. Den koster ca 1 mkr per år og midler til denne er hentet fra de variable lønnsartene. Den reelle differansen mellom «korrigert budsjett 2015» og «budsjett 2016» blir da ca 1,3 mkr for artene som skal dekke alt fravær. Dette forutsetter at fraværet reduseres fra dagens ca 13 % til ca 8-10 %.

Det andre er utgiftene til ansvarene 4770-4772, Støttekontakt, omsorgslønn og avlastning. Til sammen koster disse tjenestene ca 2,1 mkr årlig, i tillegg kommer det ca 0,5-0,6 ÅV for å saksbehandle disse tjenestene. Den reelle kostnaden ligger derfor på over 2,5 mkr årlig, og er økende.

Økonomiplan driftsbudsjett Omsorg og PU

Det er i planperioden ikke vedtatt nye driftstiltak.

Marker kommune bør utrede behovet for nye plasser, spesielt for demens.

Det er også knyttet usikkerhet til utleie av plasser på korttidsavdelingen. Avtalen med Trøgstad kommune for 2016 er ikke avklart.

Dersom avtalen ikke blir fornyet vet vi at det ikke er enkelt å få leid ut plassene til andre kommuner. Per i dag selger Marker kommune plasser for 3,2 mkr.

Om to til tre år vil Marker kommune få ansvar for ytterligere tre til fire brukere innen PU.

Dette kan kommunen velge å løse på to måter:

- Den ene er å bemanne den boligen der brukeren velger å bosette seg.
- Den andre er at kommunen legger til rette for at brukere kan bo sammen, og dra nytte av stordriftsfordelene dette vil kunne gi.

Det er vanskelig og anslå kostnadene rundt dette her, derfor er tallene i økonomiplan lik budsjett 2016.

Omsorg

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	64 535	59 187	63 211	63 211	63 211	63 211
Inntekter	-14 313	-13 460	-14 067	-14 067	-14 067	-14 067
Netto driftsutgifter	50 222	45 727	49 144	49 144	49 144	49 144

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

PU

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	8 156	7 930	8 020	8 020	8 020	8 020
Inntekter	-351	-150	-130	-130	-130	-130
Netto driftsutgifter	7 805	7 780	7 890	7 890	7 890	7 890

Mål for virksomheten 2016

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Avdelingslederne bør ha enda større innsikt i sine budsjetter en de har i dag.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

Brukerundersøkelse bør avholdes i løpet av 2016.

Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

Virksomheten arbeider systematisk og målrettet for å redusere sykefraværet.

Kompetanseutvikling:

Flere prosjekter er startet i 2015 og videreføres i 2016.

- Demensteam: Tre ansatte utgjør kommunens demensteam. De har startet arbeidet høsten 2015 og vil fortsette arbeidet neste år. Dagsenter er også sterkt delaktig i dette prosjektet.
- Saksbehandlingskompetansen: Dette innebærer å kartlegge søknader, saksbehandle søknader og saksbehandle klager på vedtak. Eksempler på «tjenester» er hjemmesykepleie, dagsenter, korttid-, avlastning- eller rehabiliteringsplasser, institusjonsplasser, hjemmehjelp, BPA, omsorgslønn, avlastning og støttekontakt.
- Dagsenteret tar nå i mot demente fast. I tillegg jobbes det med å øke kompetansen på hvordan frivillige kan utnyttes bedre ved MBSS. Vi har flere som ønsker å bidra og disse må vi ta godt vare på.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

- Sykefraværarbeidet som er igangsatt har vi tro på at vil bære frukter etter hvert. Men det forutsetter at avdelingslederne får mulighet til å prioritere tilstedeværende ledelse fremfor administrasjon.

Pr i dag har ikke lederne gode nok forutsetninger til å lykkes med denne jobben, til det er antall ansatt/ÅV- og kompleksiteten altfor stor.

Siden MBSS ble opprettet kan det se ut til at Marker kommune har prøvd forskjellige organisasjonsformer for lederne, men antall lederårsverk har i perioden vært ganske konstant. Virksomhetsleders vurdering er at tiden er moden for å tilføre virksomheten midler til ytterligere ett lederårsverk.

Dersom dette tiltaket lar seg gjennomføre vil også kommunen kunne få plassert ansvaret for BPA, omsorgslønn, avlastning og støttekontakter på en person. Dette er spesialkompetanse som kommunen ikke har per i dag.

- Det vil trolig også bli behov for å tilføre variable lønnsmidler til virksomheten dersom sykefraværet ikke stabiliserer seg på 8-10 % neste år.
- Da virksomhet omsorg skrev nye turnuser på våren 2015 ble betalt lunsj tatt bort for de fleste ansatte. Dette medførte bl.a at ansatte må være like lenge på jobb og få mindre betalt. (Eller lenger på jobb og for samme betaling)

Avgjørelsen med å fjerne betalt lunsj var helt riktig, det er ikke mange kommuner som praktiserer dette lenger.

Sett opp mot problemstillingen rundt ufrivillig deltid er ikke dette et godt tiltak.

Marker kommune bør så fort økonomien tillater det øke lengden på noen vaktkoder. Dette er meget viktig for at Marker kommune skal fremstå som en attraktiv arbeidsplass, (rekruttere og beholde) og for å redusere problematikken rundt ufrivillig deltid.

- PU har behov for nye kontormøbler tilsvarende ca kr 50.000,-

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

FORVALTNING, DRIFT OG VEDLIKEHOLD

Virksomhetens ansvarsområder

5101	Vannforsyning.	5123	Sentrumsgården.
5102	Avløp og rensing.	5124	Marker Bo og Servicesenter
5103	Renovasjon.	5125	Kommunale boliger.
5104	Brannvesen.	5126	Markerhallen.
5105	Feiervesen.	5130	Renhold rådhuset.
5110	Drift og vedlikehold.	5131	Renhold Grimsby barnehage.
5111	Felles maskinpark.	5132	Renhold Marker skole.
5113	Idrettsparken.	5133	Renhold sentrumsgården.
5114	Veier og gater.	5134	Renhold Marker Bo og Services.
5120	Rådhuset.	5135	Renhold kommunale boliger.
5121	Grimsby barnehage.	5136	Renhold Markerhallen.
5122	Marker skole.		

Kort beskrivelse av virksomheten

Virksomheten ledes av virksomhetsleder som har det daglige og det overordnede ansvar.

100 % stilling som avd.ing. innen vann/avløp.(hovedsak selvkostområder)

50 % stilling merkantilt (hovedsak selvkostområder)

10,1 årsverk har driftsavdelingen til å utføre de daglige arbeidsoppgaver.

- Vaktmesteroppgaver ved samtlige kommunale bygg.
 - Drift av Marker rådhus med uteområder.
 - Drift av Marker skole med uteområder.
 - Drift av Marker Bo og servicesenter med uteområder.
 - Drift av Grimsby barnehage med uteområder.
 - Drift av Ørjetun med uteområder.
- Vedlikeholdsoppgaver ved samtlige kommunale utleieboliger.
 - Alt innvendig vedlikehold av 44 boenheter.
 - Utvendig vedlikehold av 29 boenheter.
- Vann og avløpssektoren har 1 fagarbeider som drifter dette fagfelt, meget sårbart ved lengre sykefravær på denne person.
 - Vannverk med vanntårn og 1 trykkøkingsstasjon.

- Bommen renseanlegg samt ett mindre renseanlegg ved grensen
 - 24 pumpestasjoner
 - 49 trykkavløpsstasjoner med 57 hus tilkopleet.
- Drift og vedlikehold av alle veier, gater, plasser, grøntområder og idrettsanlegg sommer som vinter.
- Drift av Krone stadion på sommer.
- Tillegg til det foranstående er alle daglige henvendelser fra de andre virksomhetene og de øvrige brukerne om hjelp til alle mulig oppgaver.
- Renhold ledes av renholdsleder.
 - 10,82 årsverk utfører alt renhold i samtlige kommunale bygg samt ansvar for utleie av Marker rådhus.

Fra 1.1.2015 ble alt vedrørende renovasjon overtatt av IØR.

Fra 1.1.2016 blir brann og feiervesen overført til Indre Østfold Brann og redning IKS.

Virksomhetens budsjettammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	15 196 234	15 531 250	13 572 644
Driftsutgifter	23 252 172	20 884 000	25 053 311
Bruttoramme	38 448 406	36 415 250	38 625 955
Driftsinntekter	-27 449 832	-22 615 000	-22 668 705
Nettoramme	10 998 574	13 800 250	15 957 250
Antall ansatte	46	47	33
Antall årsverk	24,90	25,60	23,71

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Avsatte midler i postene 12300 og 12500 som skal brukes til vedlikehold er i forhold til den bygningsmasse vi har for knappe. Dekker dårlig nok det mindre daglige vedlikehold og ikke det større vedlikehold som flere av våre bygg står ovenfor og sårt trenger. Dette vil over tid gjøre at leiligheter må stå tomme fordi de er i en slik forfatning at vi ikke kan leie de ut og ikke har økonomi til et større vedlikehold.

Økonomiplan driftsbudsjett

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	38 448	36 415	38 626	38 626	38 626	38 626
Inntekter	-27 450	-22 615	-22 669	-22 669	-22 669	-22 669
Netto driftsutgifter	10999	13 800	15 957	15 957	15 957	15 957

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Mål for virksomheten 2016

Det er ingen målformulering knyttet til Forvaltning, Drift og vedlikehold i kommuneplanen. FDV skal ivareta og utføre sine oppgaver på en forsvarlig måte sett opp mot tildelte rammer til innbyggernes beste.

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Budsjettet er styrende, men det bør være samsvar mellom budsjett og tjenesteproduksjon i forhold til de oppgaver vi er satt til å løse.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

God tilgjengelighet, riktig informasjon samt god dialog mellom våre brukere og våre ansatte som utfører oppgavene innen FDV.

God service:

Alle henvendelser skal behandles raskt og effektivt, slik at brukerne kan få et svar på når de kan forvente at tjenesten blir utført.

Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

Medarbeideren i fokus gir oss fornøyde og engasjerte medarbeidere som får og tar ansvar hver og en og sammen i fellesskap for å løse de daglige oppgaver.

Kompetanseutvikling:

FDV består av mange og til dels kompliserte fagfelt. Det legges til rette for De som ønsker å heve sin egen kompetanse innen ett eller flere av fagfeltene.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

Utskifting av over 30 år gamle varmtvannsbereder i kommunale boliger.

Innvendig vedlikehold av mange av de kommunale utleieboliger.

Utvendig vedlikehold av den kommunale bygningsmassen.

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

PLAN OG MILJØ

Stabens ansvarsområder

- 5200 Teknisk administrasjon
- 5201 Kart
- 5203 Oppmåling og byggesak
- 5204 Spredt avløp
- 5210 Landbruk, miljø og næring
- 5220 Skogeiendommer
- 5231 Jakt og viltstell
- 5232 Friområder



Kort beskrivelse av avdelingen

Avdeling plan og miljø har ansvaret for fagfeltene jordbruk, skogbruk, vilt, miljø, byggesak, spredt avløp, kartforvaltning, oppmåling/matrikkel og arealplanlegging.

Det er etablert et interkommunalt plan og miljøkontor med ansvar for de nevnte fagområder i Marker, Rømskog og Aremark. Oppgave- og ansvarsfordelingen skal i hovedsak være lik i alle de tre kommunene, men noen praktiske tilnærminger er gjort. Felleskontoret gir oss mulighet til å ha god nok fagkompetanse på alle områder. Fordelingen av kostnadene mellom kommunene er; Marker 50%, Aremark 35% og Rømskog 15%. Innen kart- og oppmålingstjenester er det avtale med Askim kommune om vedlikehold av kartbasene, samt at det er en felles avtale med Indre Østfold Data IKS.

Avdelingen utfører saksbehandling på de respektive områder innenfor plan- og miljø. Landbruk, miljø og næring har i tillegg forvalteransvaret for en rekke statlige områder knyttet til jordbruk og skogbruk, samt til forvaltning av kommunenes skogeiendommer. Forvaltningen av det regionale miljøprogrammet og tiltaksstrategiene for SMIL- midlene (spesielle miljøtiltak i jordbruket) og NMSK- midlene (nærings- og miljøtiltak i skogbruket) er vesentlige oppgaver. I tillegg er landbrukskontoret førstelinjetjeneste for Innovasjon Norge, landbruk er en betydelig næring i våre tre kommuner og landbruksbasert næringsutvikling er

et prioritert område. Det er i dag høy aktivitet på dette området med mange saker i alle tre kommunene. Det er meget viktig å videreføre dette arbeidet i planperioden.

Felles kommuneplan for de tre kommunene har vært et sentralt tema siste år, og i kommende år vil kommuneplanprosessen være en stor oppgave. Planstrategien er vedtatt og har konkludert med at de tre kommunene så langt som mulig skal gjøre dette i fellesskap. Prosessen er godt i gang, det er planlagt sluttbehandling sommer-høst 2016. Kontoret har også ansvaret for drift av de statlige og kommunale friområdene.

Virksomhetens budsjettammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	5 227 578	5 072 150	5 262 892
Driftsutgifter	1 668 809	1 717 000	1 706 173
Bruttoramme	6 896 387	6 789 150	6 969 065
Driftsinntekter	-4 700 944	-4 135 000	-4 314 915
Nettoramme	2 195 443	2 654 150	2 654 150
Antall ansatte	8	8	8
Antall årsverk	8	8	8

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Rammene for 2016 gir rom for å kunne opprettholde dagens tjenestetilbud under disse forutsetninger

- ✘ Interkommunalt samarbeid gjelder nå alle stillinger, noe som gir mulighet til å ha god kompetanse på alle områder. Uten dette er det ikke mulig å opprettholde tjenestetilbudet i det omfang vi har i dag.
- ✘ Enkelte områder er noe presset ressursmessig, og dette gir seg utslag i ventetid utover det som er ønskelig. Dette gjelder spesielt oppmåling.
- ✘ Det er ikke lagt inn forslag til økning av gebyrene, oppfordringen er at disse økes gradvis, noe som kan gi økt handlingsrom. Det er viktig å huske at noen gebyrer ligger faste og at vi ikke kan endre dem selv.

Økonomiplan driftsbudsjett

I økonomiplanperioden videreføres dagens drift.

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	6 896	6 789	6 969	6 969	6 969	6 969
Inntekter	-4 701	-4 135	-4 315	-4 315	-4 315	-4 315
Netto driftsutgifter	2 195	2 654	2 654	2 654	2 654	2 654

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Økonomiplan investeringsbudsjett

I planperioden bør det investeres i nytt oppmålingsutstyr, da det nåværende utstyret begynner å bli gammelt og etter hvert utdatert.

Mål for avdelingen 2016

Overordnede mål

- Det skal arbeides for et landbruk i balanse med naturgrunnlaget og kulturlandskapet i kommunen, og en arealdisponering som sikrer produksjonsgrunnlaget og andre ressurser for fremtidige generasjoner.
- Bidra til utvikling av produkter og tjenester som skaper sysselsetting og styrker inntektsgrunnlaget i landbruket.
- Marker kommune skal i samarbeid med det lokale næringsliv bidra til å skape flere arbeidsplasser. Dette skal baseres på eksisterende ressurser og nytenkning.
- Marker kommune skal ved et sektorovergripende miljøvern arbeide for å bevare naturens mangfold, sørge for en framtidrettet bruk av natur- og kulturmiljøene og fremme befolkningens livskvalitet.
- Det skal legges vekt på å utvikle Marker til å bli en god bostedskommune, hvor det til stadighet er et godt tilbud av byggeklare tomter.

Blant de prioriterte strategiene er nevnt:

- Tilrettelegge for gode bo- og servicetilbud.
- Effektivisere og styrke det kommunale tjenestetilbudet innen teknisk sektor
- Miljø- og næringsutviklingsarbeid i landbruket.
- Satse på et livskraftig sentrum.
- Legge til rette for opplevelsestilbud.
- Skape positive holdninger og miljø for næringsutvikling.
- Utarbeide handlingsplan for biologisk mangfold.
- Tilrettelegge for friluftaktiviteter.

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Utarbeide realistiske budsjetter og gode samarbeidsavtaler ved interkommunalt samarbeid.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

Sørge for å ha dyktige medarbeidere som kan sitt fag og behandler brukerne likt og med respekt. Viktig å ha gode rutiner for høringer, nabovarsler osv. I tillegg bør det legges vekt på rutiner som sikrer tilbakemelding fra brukerne, noe som er viktig i forhold til arbeidet med BMS.

God service:

Likebehandling og respekt for brukerne, se muligheter i stedet for begrensninger og møte brukerne med et smil.

Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

Trygghet, trivsel og respekt er kjernebegreper er vedtatt kjernebegreper som legges til grunn. Medarbeiderundersøkelser viser at medarbeiderne jevnt over er fornøyde med sin arbeidssituasjon.

Kompetanseutvikling:

Det er meget viktig at medarbeiderne får gå på nødvendige kurs og å delta på faglige nettverksamlinger. Oppfordre medarbeiderne til å delta på kurs/samlinger som er relevante for deres respektive fagfelt. I større grad bruke hverandre i gruppebasert jobbing hvor vi kan gjøre hverandre gode.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

Ved økt ramme vil det kunne legges større vekt på arbeidet med sentrumsutvikling og tilrettelegging knyttet til friområder og lekeplasser.

Det hadde også vært ønskelig med innleie av ekstern oppmålingshjelp, slik at en i de tre kommunene kunne få utført alle de saker som ligger på vent.

Det er behov for oppgradering av oppmålingsutstyret, en investering på ca 150.000



Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

KULTUR OG FRITID

Virksomhetens ansvarsområder

- 6300 Kulturadministrasjon, kulturmidler og kino
- 6301 Kulturvern, museer og kunst
- 6305 Folkebad
- 6323 Kulturskole
- 6324 Ungdommens Kulturhus
- 6326 Frivilligsentral
- 6327 Bruktbutikk



Kort beskrivelse av virksomheten

Kultur og fritid har ansvaret for de områder som framgår av oversikten ovenfor. Barn og unge er et satsningsområde for Marker kommune og for kultur og fritid. Marker er en kommune med MOT og konseptet MOT er et viktig arbeidsverktøy i vårt arbeid for og med barn og ungdom. Samtidig ønsker vi å gi et så bredt og variert fritidstilbud som mulig til bygdas innbyggere. Dette får vi til blant annet ved å samarbeide nært med alle de lag og foreninger som finnes i Marker. Den frivillige innsatsen er stor. Samarbeidet med andre virksomhetsområder er bredt og nødvendig.

Virksomheten har ansvaret for planer som gjelder bl.a. kulturbygg, fysisk aktivitet og kulturminner. Kultur og fritid er delaktige i kommunens planprosesser og har ansvaret for spillemiddelsøknader.

Virksomheten deltar i internasjonale prosjekter og på internasjonale samlinger som fremmer virksomhetens mål.

Haldenvassdragets Kanalmuseum er en del av Østfoldmuseene. Innen kulturvern samarbeides det nært med lokale aktører og andre.

Bruktbutikken sysselsetter, gir arbeids- og språktrening.

Virksomheten er opptatt av å være utadrettede, og skape arenaer for sosialt samvær og samhandling. Kultur og fritid ønsker å sette Marker på kartet som en god oppvekstkommune, og et spennende sted å bosette seg.

Organisering av virksomheten:

Naturlig nok er virksomhetens arbeid spredt over flere kommunale bygninger. Arbeidstiden for mange av de ansatte er på ettermiddag og kveld. Kulturskolen bruker i dag grupperom etc. på Marker skole. Rommene som er tilgjengelige er ikke hensiktsmessige og det arbeides med andre lokaler. I det store og det hele blir virksomhetens personalressurser brukt på en riktig og hensiktsmessig måte som kommer våre innbyggere til gode. Men virksomheten trenger å ta ytterligere grep for optimal bruk av personalressursene. En bemanningsplan skal utarbeides.

Virksomhetens budsjetttrammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	2 432 888	2 683 050	2 714 199
Driftsutgifter	2 273 596	1 347 000	1 381 342
Bruttoramme	4 706 484	4 030 050	4 095 541
Driftsinntekter	-1 167 986	- 738 000	-786 491
Nettoramme	3 538 498	3 292 050	3 309 050
Antall ansatte	14	14	11
Antall årsverk	5,26	5,17	4,76

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Etter kraftige nedskjæringer i budsjettet i 2015, som videreføres i 2016, er vi sårbare ifht å opprettholde aktivitetsnivå. Alternative inntektskilder og samarbeid vurderes kontinuerlig.

Den tildelte rammen for 2016 fører til reduksjon i støtte til enkeltarrangementer til lag/foreninger og større enkeltarrangementer som f.eks 17. mai feiring.

Virksomheten har i 2015 redusert antall ansatte. Virksomheten har ytterligere pålegg om innsparing av bemanning.

Økonomiplan driftsbudsjett

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	4 706	4 030	4 096	4 096	4 096	4 096
Inntekter	-1 168	-738	-787	-787	-787	-787
Netto driftsutgifter	3 538	3 292	3 309	3 309	3 309	3 309

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Mål for virksomheten 2016

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Kultur og fritid skal ha god økonomistyring.

Det skal hele tiden være fokus på å bruke ressursene på en slik måte at det ytes mest og best ut mot våre brukere.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

Det skal ytes gode tjenester ut mot våre brukergrupper. Virksomheten må kontinuerlig vurdere sine tjenester slik at tilbudene tilpasses de enkelte grupper og det må tas hensyn til at behovet for tjenester og tilbud vil variere i takt med omverdenen (trender og brukergrupper) forøvrig.

God service:

Kultur og fritid må være lydhøre for innspill fra brukerne i forhold til hvilke tjenester som ønskes. Virksomheten skal være tilgjengelig og yte maksimal god service.

Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

Friske medarbeidere og et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for å yte gode tjenester. Medarbeiderne må oppleve samsvar mellom de oppgaver de er tildelt og den tiden de har til rådighet. Medarbeiderne må få, og ta, ansvar for sine arbeidsoppgaver. Medarbeidersamtaler er et viktig redskap i denne prosessen.

Kompetanseutvikling:

Det er viktig at medarbeiderne får mulighet til å styrke sin kompetanse innen sitt fagområde. Kompetanseutvikling er tatt opp spesielt i medarbeidersamtalene. Medarbeiderne innen kultur og fritid skal ha slik kompetanse at de skal kunne møte utfordringer fra sentralt hold og kunne møte sine brukere på en forsvarlig måte.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

1. Aktivitetsplass i Krogstadåsen. Kommunal egenandel kr 102 000,-.

Aktivitetsplass i Krogstadåsen har vært planlagt i en årrekke. Aktivitetsplassen skal finansieres med spillemidler, kommunal egenandel og dugnad. Totalkostnaden er på kr 348 000,-. Det er gitt tilsagn på halvparten av kostnadene, kr 174 000,-, spillemidler, fra fylkeskommunen i 2014. Det var avsatt kr 102 000,- i kommunal egenandel i 2013, men disse midlene ble ikke overført til 2014 p.g.a. underskudd i regnskapet for 2013. Dugnadsinnsatsen er vurdert til kr 72 000,-. Spillemidlene, kr 174 000,-, må brukes innen 20. juni 2016. Boligfeltet i Krogstadåsen har ikke noen lekeplass/aktivitetsplass for barn. Boligfeltet er under utbygging og det er mange barnefamilier bosatt der. Det er derfor et stort ønske om å få til en lekeplass der.

2. Økt driftsstøtte til lag og foreninger, kulturmidler. Kr 100 000,-

Lag og foreninger er en enorm frivillig ressurs i Marker, og bidrar til mangfold og bredde i aktivitetstilbudet til innbyggere i alle aldre. Driftsstøtte til lag og foreninger ble redusert med kr 100 000,- i forbindelse med innsparinger i 2015.

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

MARKER BIBLIOTEK

Virksomhetens ansvarsområder

6400 Bibliotek



Kort beskrivelse av virksomheten

Folkebiblioteket er den eneste kulturvirksomhet som er lovpålagt og har til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom informasjonsformidling og ved å stille bøker og annet materiale gratis til disposisjon for alle som bor i landet. Biblioteket er en av de få gjenværende offentlige møterom i samfunnet. Biblioteket er en fellesressurs. Lik tilgang til informasjon og kunnskap er en forutsetning for at borgerne skal kunne delta i den offentlige debatten og kunne fremme sine interesser overfor de som styrer.

Virksomhetens budsjetttrammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	967 990	791 200	690 517
Driftsutgifter	684 562	356 000	549 683
Bruttoramme	1 652 552	1 147 200	1 240 200
Driftsinntekter	-344 925	- 87 000	-80 000
Nettoramme	1 307 627	1 060 200	1 160 200
Antall ansatte			2
Antall årsverk			1,10

*Budsjett 2015 inkl endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Vi skal klare oss med den rammen vi er tildelt. Vi har nå hatt «selvbetjente bibliotek» i flere måneder og det viser seg at lånerne er veldig fornøyde med dette systemet. En medarbeider i 30 % har gått av med pensjon, og denne vil ikke bli videreført. Av den lønnen har vi omdisponert 90 000 til bok budsjettet. Vi trenger antagelig oftere vikarhjelp, da vi er mye mere sårbare.

Økonomiplan driftsbudsjett

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	1 652	1 147	1 240	1 240	1 240	1 240
Inntekter	-345	-87	-80	-80	-80	-80
Netto driftsutgifter	1 307	1 060	1 160	1 160	1 160	1 160

1138
* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Mål for virksomheten 2016

Biblioteket har blitt «selvbetjente» og vi føler at alle er vinnere på denne omgjøringen.

- Øke utlån og besøk
- Være et godt formidlings bibliotek både digitalt og på papir
- Videreføre kompetanse for de ansatte
- Være et samlingssted for de som bor i bygda
- Satse enda mer på skolebiblioteket, med brukerveiledning og opplesning
- Oppdatere det fysiske rommet for å ha debatt møter eller forfatterkvelder

Effektiv ressursbruk / God økonomistyring:

Vi kjøper inn bøker som brukerne vil ha, det betyr mye for disse. Prøver å skaffe bøker på fjernlån så raskt som mulig. De nye og mest populære bøkene bør vi ha selv, da vi ikke får fjernlån på disse. Dette er mulig på grunn av bok-bilen som kommer hit to ganger i uken. Derfor behøver vi ikke kjøpe inn så mange fagbøker som tidligere. Vi fjernlånet de med det nye nasjonale lånekortet kan låner selv gå inn å reservere bøker, fornye og bestille. Bøker du låner i dag på et bibliotek, kan leveres inn på hvilket som helst bibliotek i Norge. Vi har brukere hele nesten hele døgnet, fra 6 om morgenen til 10 om kvelden. Marker bibliotek har søkt om penger fra Nasjonal biblioteket for opprusting av inventaret på biblioteket.

Gode tjenester / Brukermedvirkning:

Personalet skal ha og har god kjennskap til litteratur og andre medier tillegg til nødvendige allmennkunnskaper. Vi har akkurat hatt brukerundersøkelse hvor vi scoret 5.3 hvor 6 er full pott.

Landsgjennomsnittet er 4.7.

God service:

Brukerundersøkelsen viser at vi ligger veldig høyt på god service. Lånerne er veldig begeistret for

det nye «selvbetjente» systemet. Mange bruker det utenom den ordinære åpningstiden.

Friske medarbeidere / Godt arbeidsmiljø:

I disse dager skal vi få det etterlengtede nye teppe i hele biblioteket. Det vil gjøre mye for vårt inneklima. Det vil også være bra for rygg og benmuskler. Personalet trives og derfor har vi et godt arbeidsmiljø. Vi har medarbeidersamtaler en gang pr. år. Det er viktig at medarbeideren tar ansvar for sine oppgaver.

Kompetanseutvikling:

Vi har et godt nettverk med de andre bibliotekene i Indre Østfold. Dette er lærerikt og nyttig. Vi drar på bokmøter, så sant det passer med vaktene våre.

Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

Det er ingen tvil om at vi hadde brukt mer midler på innkjøp av bøker. Det er viktig for et lite bibliotek å ha aktuelle og nye bøker.



- Poesi -

Erik Vitanza - Bibliotek Ørje

En kjølig vinteraften der tåken forenkler og forsterker byggets karakteristiske form. Her får vi vist byggets fulle lengde samtidig som det varme interiøret mot de kjølige omgivelsene blir ett naturlig fokus punkt.

We intend for the final image to look like this rough concept sketch. Once approved we can not change the camera angle, lighting or overall mood.

MIR.

Budsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019 for

NÆRING

Virksomhetens ansvarsområder

- 7600 Næringsutvikling
- 7630 Haldenkanalen
- 7640 Innovasjon Grenseland/grenserådet
- 7650 Regionalpark Haldenkanalen
- 7660 Internasjonalt samarbeid
- 7670 Barnas Grenseland
- 7675 Bolyst
- 7680 Utviklingsavtalen



Kort beskrivelse av virksomheten

Kommunenes attraktivitet måles årlig av Telemarksforskning og kommunene rangeres i forhold til attraktivitet og utvikling innen bosetting, næringsutvikling og opplevelse. Vi har derfor over mange år forsøkt å ha eksternt finansierte prosjekter innen alle disse tre områdene. Disse prosjektene er knyttet til ansvarsområdene 7640-7675 og skal så langt som mulig være selvfinansierende. Næringsutviklingssamarbeidet er i stor grad av interkommunalt karakter, i samarbeid med kanalkommunene, grensekommunene eller kommunene i Indre Østfold.

Regionalpark Haldenkanalen er det største av de pågående prosjektene og her godtgjøres Marker kommune med kr 400.000 for prosjektledelse, administrasjon og regnskap. Marker kommunes samlede utgift til samarbeidsprosjektene er kr 300.000, og dette er det årlige bidraget til utviklingsavtalen for grensekommunene.

I tillegg er det avsatt noen midler til internasjonalt samarbeid, kr 40.000 og noe midler til annonsering og øvrig markedsføring. De største utgiftspostene under næring er vår andel av Haldenvassdragets Kanalselskap, Indre Østfold Utvikling og Vannområde Haldenvassdraget, i sum ca 600.000 pr år.

Virksomhetens budsjetttrammer

Område	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønn	1 551 816	678 450	774 027
Driftsutgifter	8 848 204	5 122 000	4 999 254
Brutto ramme	10 400 020	5 800 450	5 773 281
Driftsinntekter	-9 905 921	- 4 948 000	-4 920 831
Nettoramme	494 099	852 450	852 450
Antall ansatte	1,2	1,2	0,8
Antall årsverk	1,2	1,2	0,8

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Konsekvenser

Rammen for 2016 er videreført endret ramme for 2015. For næringsutvikling medførte det krav om en økt inntekt/reduisert utgift på kr 300.000. I 2015 ble dette løst ved økt inntekt på interkommunale prosjekter (prosjektledelse) og redusert utgift til utviklingsavtalen (næringsfond). En videreføring av dette krever at det er enighet om det fra Rømskog og Aremark, og dette er foreløpig ikke drøftet for 2016. Endrede økonomiske rammer gjør at det ikke er avsatt midler sentrumstiltak på flere år. Det er viktig at vi jobber kontinuerlig med tiltak som gjør sentrum mer attraktivt, og vi har søkt noe eksterne midler, men fått liten uttelling.

Økonomiplan driftsbudsjett

(kr x 1.000)

Drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015*	Økoplan 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Brutto driftsutgifter	10 400	5 800	5 773	5 773	5 773	5 773
Inntekter	-9 906	-4 948	-4 921	-4 921	-4 921	-4 921
Netto driftsutgifter	494	852	852	852	852	852

* Budsjett 2015 inkl. endringer foretatt i løpet av 2015

Mål for virksomheten 2016

Visjonen grensekommunene har i utviklingsavtalen er:

En attraktiv region med lønnsomt næringsliv og et rikt kulturliv, basert på naturen, spisset kompetanse og småsteder hvor folk ikke bare bor, men lever!

Formålet med Regionalpark Haldenkanalen er å skape økt samarbeid om ivaretagelsen og videreutviklingen av natur- og kulturverdier langs Haldenkanalen. Dette som grunnlaget for nærings- og stedsutvikling. Dette betyr at parken skal jobbe for

- økt trafikk/flere besøkende til regionen
- større omsetning innen handel og reiselivsrelatert virksomhet
- flere salgbare produkter

Dette er dekkende for vårt arbeid med næringsutvikling, og utfordringen for Marker er å finne midler til å jobbe med lokale tiltak for å nå målet. Vi legger nå spesielt stor vekt på utvikling av Brugsområdet, men dette må knyttes mot tiltak i sentrum slik at helheten blir spennende. Vi tror at det som er attraktivt for besøkende er attraktivt også for de som bor her, og at satsing på slike tiltak både gir økt besøk og større tilflytting.

Fellesgode for fastbuande og tilreisande

Fellesgode for fastbuande og tilreisande smelter meir og meir saman.



Prioriterte driftstiltak ved eventuelt høyere økonomisk ramme

- skilting og informasjonstavler
- sentrumsnære aktivitetsløyper og anlegg
- etablere flere møteplasser i sentrum
- riving av offentlig toalett og etablere noe grøntstruktur i påvente av større prosjekter her
- utvide lekeplassen ved rådhuset med trampoline
- grøntanlegg i Storgata, samt nye elementer til erstatning for vimplene
- videre utgivelse av Avisas Grenseland



18. Investeringsbudsjett 2016 med økonomiplan 2016-2019

Utgifter som klassifiseres som investeringer skal bokføres i investeringsregnskapet og aktiveres i balansen som anleggsmidler. Investeringsutgifter er:

- a) Anskaffelse av eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk, og som er av vesentlig verdi.
- b) Påkostning på eksisterende varige driftsmidler, som er av varig og vesentlig verdi.

Med varig eie eller bruk sier GKRS Regnskapsstandard at varig eie er satt til økonomisk levetid på minst 3 år, mens vesentlighetskriteriet er satt til minst kr 100.000. Disse kriteriene er uavhengig av kommunestørrelse, selv om man kan tenke seg at vurderingen kunne bli forskjellig i store og små kommuner.

Som påkostning regnes utgifter som øker anleggsmiddelets bruksverdi, i motsetning til vedlikehold som skal opprettholde en standard på et nivå den var opprinnelig. Det regnes som påkostning når et anleggsmiddel utvikles for å møte nye krav fra brukere eller fra offentlige myndigheter. Tiltak som fører eksempelvis en bygning til en annen stand eller bedre standard enn den har tidligere, regnes som påkostning. Med standard foreslås anleggsmidlets relative standard. Det vil si at tiltak som holdet et anleggsmiddel innenfor samme standard kan innebære at anleggsmidlet får en teknisk høyere kvalitet som følge av kvalitetsutviklingen over tid, uten at økningen i kvalitet tilsier at utgiften skal klassifiseres som påkostning.

Det regnes også som påkostning når det investeres i tiltak som utvikler potensialet i et anleggsmiddel. Dette kan være tiltak som endrer anleggsmidlets funksjoner, arealbruk eller standard, samt arbeider som utføres for å heve attraktivitet og/eller verdi. Vurderingen gjøres på tiltaksnivå. Tiltak som fører anleggsmidlet til en annen standard eller verdi, er også påkostning

Det er ellers viktig å understreke at påkostningen må være vesentlig, det vil si at utgiften må være på minimum 100.000 kroner. I tillegg må påkostningen være varig, det vil si en økonomisk levetid på minst tre år. Anleggsmidlet som sådan, etter påkostningen, må også ha en gjenværende levetid på minst tre år. Dette er altså de generelle kravene til en investering som sådan.

Økte kostnader i forhold til foreslåtte investeringer nedenfor er kr 735.000 i 2016 med en nominell rente på 1,7 % 30 års nedbetalingstid. Rentebetingelsene er P.t. rente og det er et serielån. Dette fordeler seg med kr 147 000 i renter og kr 588.000 i avdrag. Dette er det tatt høyde for i budsjett 2016.

Investeringer i prioritert rekkefølge:

Investering	Finansiering	2016	2017	2018	2019
Sanering av kloakkledningsnett	Lån	4 000 000	3 000 000	2 000 000	2 000 000
Trådløst nettverk kommunale bygg	Lån	1 500 000			
Gatelys	Lån	600 000			
Enøk, kommunale bygg	Lån	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Rullering og supplering av Pc'er til elever og lærere	Lån	300 000	300 000	300 000	300 000
Digitale tavler 4 rom	Lån	120 000			
Inventar klasserom/spesialrom	Lån	200 000	200 000	200 000	200 000
Solskjerming (fra forrige økonomiplanperiode)	Lån	250 000			
Generelle IKT investeringer	Lån	600 000			
Rekrutterings-/reiseregningssystem Visma	Lån	200 000	100 000	100 000	100 000
Inventar MBSS og PU	Lån	300 000			
Omsorgsteknologi	Lån	250 000		100 000	
Asfaltering	Lån	500 000	500 000	500 000	500 000
Ny traktor	Lån	600 000		600 000	
Oppgradering Ørje kirke	Lån	650 000			
Nytt varmeanlegg Øymark kirke	Lån	680 000			
Opparbeidelse Sletta Industriområde	Lån/ tomtefond	1 000 000			
Opparbeidelse Krogstad feltet	Lån/ tomtefond	5 000 000	2 500 000	2 500 000	
Bredbånd	Se kommentar				
Ny barnehage	Lån		35 000 000		
Nytt varmeanlegg Rødenes kirke	Lån		410 000		
Utvendig vedlikehold Øymark kirke	Lån			190 000	
Totalsum og låneopptak		17 750 000	43 010 000	7 490 000	4 100 000

Sanering av kloakkledningsnett:

Kloakkledningsnettets må oppgraderes i hele Ørje sentrum med de eldste boligområdene. Dette er et pålegg fra Fylkesmann med frist 2019.

Trådløst nettverk alle kommunale bygg:

Marker kommune mangler i dag trådløst nettverk i mange kommunale bygg, og noen av de vi har må byttes ut. Blant annet ser vi at med Indre Østfold Brann og redning IKS vil det kreves

nettilgang i de byggene. I tillegg er det et ønske at det er nettverk for beboere og besøkende på Marker bo- og service. Det er heller ikke alle kontorer i rådhuset som har trådløst nettverk.

Gatelys:

Alt av gatelys skal over på målte anlegg etter pålegg fra NVE.

Enøk, kommunale bygg:

Rådhuset står nå for tur, og her er det mye og hente på Enøk tiltak.

Rullering/oppgradering av PC'er:

Å bruke digitale verktøy er en av fem grunnleggende ferdigheter som er gjennomgående i alle fagplanene etter Lærerplanverket for Kunnskapsløftet (LK 06). Dette forutsetter at skolen, elever og lærere har tilgang til PCer som fungerer. Skolens PCer beregnes å ha en levetid på 4 år. For å sikre elever og lærere funksjonelle maskiner må de oppgraderes og skiftes ut jevnlig. Årlig behov kr 300.000 i nyanskaffelser tilsvarende 50-60 maskiner hvert år.

Digitale tavler 4 rom:

Dette er de 4 siste digitale tavlene som skolen trenger. All trinn vil da ha tilgang til digital tavle i undervisningen i basisfagene (klasserommene).

Inventar klasserom/spesialrom:

Skolen har stort etterslep på vedlikehold, også når det gjelder inventar. Behovet for oppgradering av skap/hyller og møbler på undervisningsrommene er stort, særlig gjelder det kunst/håndverksrom og skolekjøkken.

Solskjerming:

Denne har ligget inne fra tidligere økonomiplan, og er et ønske om solskjerming på

Generelle IKT investeringer:

Marker kommune har hvert år i budsjettet satt av penger til generelle IKT investeringer. Dette videreføres i 2016.

Rekrutterings- og reiseregningsmodul Visma:

Marker kommune ser nytten av og følge med på den utviklingen som skjer med nye moduler i Visma. De andre kommunene i Indre Østfold er godt i gang og bruker disse modulene allerede, og ser at på sikt er det mange gevinster og hente både for ansatte, ledere og administrasjon.

Inventar MBSS og PU:

Inventar i MBSS og PU har vært i bruk i mange år, og slitasjen på inventar og utstyr begynner og bli stor. Dette er dyrt, og må ofte erstattes umiddelbart.

Omsorgsteknologi:

For og effektivisere omsorg ønsker vi å videreutvikle mobil omsorg i hjemmesykepleien, og innføre elektronisk vaktbok i Notus/ressursstyring, inkludert innkjøp av tilhørende utstyr.

Asfaltering:

Asfaltering av veier og plasser. Det er fortsatt noen grus veier samt p-plasser som bør asfalteres, samt reasfaltering av over 15 års gamle asfaltveier som begynner å gå i oppløsning.

Ny traktor:

De 2 eldste traktorene er fra 1995 og trenger å bli skiftet ut. Dette er arbeidsplassen til flere av de ansatte, og er viktige enheter i forbindelse med blant annet vintervedlikeholdet.

Oppgradering Ørje kirke:

Dette gjelder rehabilitering av tak Ørje kirke, og opprinnelig del fra 1931. Undertaket er foreløpig tett, men skiferen slipper taket på enkelte steiner. Og vi er usikre på kvaliteten på deler av taket.

Nytt varmeanlegg Øymark kirke:

Varmeanlegget som er i dag fungerer greit, men har alderen inne, og det er usikkert hvor lenge det vil holde.

Opparbeidelse Sletta industriområde:

Det er inngått avtale med Statens Vegvesen om masseuttak på området. Dette sparer oss for en del kostnader til opparbeiding, men kommunen må likevel dekke en del av kostnadene, slik som andel av kostnad for omlegging av høyspent og ny trafo og grøfter for VA-ledninger. Vi får også en kostnad til avretting av området.

Opparbeidelse Krogstadfeltet – tomter:

Kommunen har ervervet grunn for utvidelse av feltet og det er ønskelig å starte opparbeidelsen i 2016. I første omgang må veien opparbeides, og deretter de nærmeste tomtene.

Bredbånd

Kommunen har foreløpig ingen plan for helhetlig utbygging i kommunen, men det er ønskelig å få dette på plass så raskt som mulig.

For å komme i gang med utbygging av fiber, er Sletta det naturlige stedet å begynne.

Kostnaden her er beregnet til kr 500.000, som er lagt inn i budsjett 2016.

En total utbygging av fiber i kommunen vil være en svært stor investering. Tilsvarende i Hvaler kommune er beregnet til kr 28.000.000.

Vi vil komme tilbake med tall for økonomiplanperioden neste år. Klarer vi og sette i gang ved Sletta/Vaterland, utbygging i Rødenes ved hjelp av Breiband AS, samt utarbeiding av plan i 2016, så er dette en god start.

Ny barnehage i 2017:

Saken om ny kommunal barnehage eller rehabilitering av Grimsby barnehage har vært oppe som sak i Oppvekst og omsorg(PS 9/14) og i Kommunestyret (PS 19/14). Det ble satt ned en plankomite og mandatet var:

Fremskaffe en kostnads kalkyle for totalrehabilitering av bygningen til Grimsby barnehage innvendig og utvendig, tilbygg, rivning av bolig, samt andre påkrevde endringer, sett opp mot plassering og kostnader for bygning av ny barnehage. Plankomiteen vurderer fordeler og ulemper ved ulike alternativer.

Dette er blitt gjort, arkitekt har vært inne og man har fått et kostnadsoverslag på ny barnehage og hva det vil koste å rehabilitere dagens barnehage. Dette overslaget viste at det vil bli litt dyrere å rehabilitere enn å bygge ny.

Ulike tomter er blitt drøftet, men der har man ikke kommet til en konklusjon på hva som vil være den beste beliggenheten.

Grimsby barnehage er Marker kommunes eneste kommunale barnehage. Den holder til i en gammel grendeskole, og har vært der siden 1988. Lokalene er ikke bygget for å være barnehage, og de holder ikke til dagens krav. Kommunen trenger en barnehage som er bygget for å være barnehage.

Huset har ikke garderobe for de ansatte. De har skap i en gang hvor det er gjennomgangstrafikk. De pedagogiske lederne har ikke tilfredsstillende arbeidsplasser, og ingen steder å sitte med veiledning eller foreldresamtaler. Huset har ingen ledige rom til barn som trenger en-til-en eller å være i en liten usjenert gruppe over kortere eller lenger tid i løpet av dagen.

Internettforbindelsene i barnehagen er veldig varierende, og det er ofte at man ikke får jobbet fordi huset er uten. Skal man skrive ut bilder kan det ta opp til en time, og skrive ut 5 ark med bilder/dokumentasjon.

Barnehagen er tilknyttet Vaterland vannverk, og flere ganger i året er vi uten vann fordi det er brudd på vannrørene. Vannet kan da være borte fra en time og opp til ett par dager. Dette er ikke hygienisk, selv om det blir fraktet vann fra Ørje og ut.

Sensommeren 2015 regnet det også inn på Grimsby. Dette ble oppdaget av at det dryppet fra taket i kjelleren.

Barnehagen har pr i dag ingen skiller på rene og skitne soner ved barnas garderobe, og i 1. etasje må de i gjennom ren sone for å komme til toalettet. Dette er ikke en god løsning når barn i utetiden må benytte toalettet.

Det er to kjøkken på huset, men ingen av dem er optimale i forhold til å brukes i et pedagogisk formål. Her er det heller ingen forskjell på skitten og ren sone.

Ser man for seg et tilsyn på byggets egnethet vil ikke huset bli godkjent ettersom det innehar få av dagens krav til barnehage.

- Det er for få toaletter i forhold til antall barn
- Det er ikke utgang direkte fra hver avdeling
- Alle vinduer er høyt oppe på veggen, og ikke i barns høyde
- Det er få/ingen muligheter til å dele i mindre grupper. Små grupper er det mange som profiterer på; språk, adferd, veiledning i lek, osv.

Dette kommer i tillegg til det som er nevnt over.

Det er fire barnehager i kommunen, og ingen av dem tilrettelagt for barn med handikap i ulike nivåer. Dersom man får en slik søker, vil dette bidra til store kostnader for å tilrettelegging (hørsel, syn eller rullestol).

Man ser for seg en tradisjonell barnehage med 5 avdelinger, to avdelinger for de under 3 år og tre for de over 3 år. Det er også tenkt at dette skal være en barnehage hvor det ikke er utvidede grupper, men at det er 18 barn over 3 år på 3 voksne og 9 barn under tre år på tre voksne.

Et barnehagebygg vil kreve et leke- og oppholdsareal for barn under 3 år på 5,3 m² pr. barn, og på 4m² pr barn når barnet er over 3 år. Utearealet skal være minst 6 ganger så stort som leke- og oppholdsarealet.

Barnehagen bør også tilrettelegges for mulig tilbygg ved behov.

På grunnlag av dette ønsker virksomheten at ny barnehage skal prioriteres.

19. Budsjettnoter

Note 1 – Skattegrunnlag og inntektsutjevnerende tilskudd

Skatteinntekter	2016	2017	2018	2019
Skatteinntekter i kroner	71 827 000	71 827 000	71 827 000	71 827 000
Inntektsutjevnerende tilskudd i kroner	22 227 000	22 227 000	22 227 000	22 227 000
Sum skatteinntekter og inntektsutjevnerende tilskudd	94 054 000	94 054 000	94 054 000	94 054 000
Eiendomsskatt	7 800 000	7 800 000	7 800 000	7 800 000

Note 2 – Fiskale inntekter

Marker kommune har i 2016 budsjettert eiendomsskatt tilsvarende 4,00 promille for alle boliger, og 7,00 promille for verker og bruk.

Note 3 – Generelle statstilskudd

Generelle statstilskudd	Beløp
Integreringstilskudd	2 911 000
Rentekompensasjon	2 000 000
Rentekompensasjonsordningen: :	
Marker bo- og service	1 750 000
Marker skole	220 000
Kirkene	30 000

Note 4 – Utbytte fra selskaper

Selskap	Beløp
Østfold Energi	800.000

Det er ikke budsjettert med annet utbytte i perioden 2016-2019.

Note 5**Bruk og avsetning til fond i 2015**

Bruk og avsetninger av fond i 2016	Beløp
Bruk av bundne fond – ansvar 7640	-300 000
Bruk av bundne fond – ansvar 7670	-300 000
Bruk av bundne fond – ansvar 5231	-20 000
Sum bruk av fond i budsjett 2016	-620 000
Avsetning til fond – ansvar 9400	1 000 000
Avsetning til fond – ansvar 7680	750 000
Sum avsetning til fond i budsjett 2016	1 750 000
Sum netto avsetninger til fond i 2016	1 130 000

Note 6**Vekting av avdrag**

Tekst	Beløp
Anleggsmidler til grunnlag pr 01.01.15	238 881 813
Gjenværende gjennomsnittlig levetid	33,87 år
Samlet lånegjeld (investeringsgjeld)	162 604 770
Minimum avdragsbeløp	4 800 994
Budsjettert avdrag i 2016	5.600 000

Det vil si at det er budsjettert med mer avsetning til avdrag enn det minste lovlige – jfr avsatt kr 5.600.000.

20. Budsjett-skjemaer

Budsjettskjema 1 A - drift	Marker kommune					Budsjett 2019
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	
Budsjettskjema 1A - drift						
Skatt på inntekt og formue	65 788 794,00	68 500 000,00	72 132 000,00	72 132 000,00	72 132 000,00	72 132 000,00
Ordinært rammetilskudd	114 202 229,00	115 355 000,00	124 373 000,00	123 476 000,00	123 476 000,00	123 476 000,00
Skatt på eiendom	751 157,79	750 000,00	7 800 000,00	12 327 000,00	12 927 000,00	13 427 000,00
Andre direkte eller indirekte skatter	44 808,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00
Andre generelle statsilskudd	5 112 742,00	4 080 000,00	5 461 000,00	5 461 000,00	5 461 000,00	5 461 000,00
Sum frie disponible inntekter	185 899 730,00	188 725 000,00	209 806 000,00	214 036 000,00	214 036 000,00	214 536 000,00
Renteinntekter og utbytte	2 517 656,74	1 900 000,00	1 800 000,00	1 800 000,00	1 800 000,00	1 800 000,00
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	4 649 719,95	4 000 000,00	4 300 000,00	5 200 000,00	5 400 000,00	5 600 000,00
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	5 666 444,08	5 200 000,00	5 600 000,00	7 300 000,00	7 700 000,00	8 000 000,00
Netto finansinnt./utg.	-7 798 507,29	-7 300 000,00	-8 100 000,00	-10 700 000,00	-11 300 000,00	-11 800 000,00
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0,00	1 000 000,00	4 770 000,00	0,00	0,00	0,00
Til ubundne avsetninger	0,00	120 000,00	1 000 000,00	7 800 000,00	7 800 000,00	7 800 000,00
Til bundne avsetninger	3 644 601,62	750 000,00	760 000,00	760 000,00	760 000,00	760 000,00
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne avsetninger	1 987 930,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av bundne avsetninger	4 521 999,55	620 000,00	620 000,00	620 000,00	620 000,00	620 000,00
Netto avsetninger	2 865 328,53	-1 250 000,00	-5 910 000,00	-7 940 000,00	-7 940 000,00	-7 940 000,00
Overført til investeringsbudsjettet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Til fordeling drift	180 966 552,03	180 175 000,00	195 796 000,00	194 796 000,00	194 796 000,00	194 796 000,00
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	180 966 552,03	180 175 000,00	195 796 000,00	194 796 000,00	194 796 000,00	194 796 000,00
Mer/mindreforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Budsjettskjema 1 B - Tilfordeling drift		Marker kommune				
			Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Virksomhet						
100	Politisk styring, fellesutg, sentraladm og religiøse form	24 298 289,00	25 383 750,00	30 610 824,00	30 310 824,00	30 310 824,00	30 310 824,00
200	Marker skole	38 721 680,00	38 143 500,00	38 143 500,00	38 143 500,00	38 143 500,00	38 143 500,00
230	Grimsby barnehage	5 022 392,00	5 189 000,00	5 339 000,00	5 189 000,00	5 189 000,00	5 189 000,00
240	Private barnehager	13 668 356,00	12 000 000,00	13 150 000,00	13 000 000,00	13 000 000,00	13 000 000,00
300	Familie og helse	18 882 357,00	17 708 500,00	20 108 426,00	19 808 426,00	19 808 426,00	19 808 426,00
380	Nav	4 034 523,00	4 126 500,00	7 067 500,00	7 067 500,00	7 067 500,00	7 067 500,00
430	Utviklingshemmede	7 805 499,00	7 780 150,00	7 880 150,00	7 880 150,00	7 880 150,00	7 880 150,00
470	Omsorg	50 221 977,00	45 727 500,00	49 693 500,00	49 693 500,00	49 693 500,00	49 693 500,00
510	Forvaltning, drift og vedlikehold, ordinær drift	10 998 574,00	13 800 250,00	15 957 250,00	15 957 250,00	15 957 250,00	15 957 250,00
511	Forvaltning, drift og vedlikehold, VAR områder						
520	Plan og Miljø	2 195 443,00	2 654 150,00	2 674 150,00	2 674 150,00	2 674 150,00	2 674 150,00
630	Kultur og fritid	3 538 498,00	3 292 050,00	3 309 050,00	3 309 050,00	3 309 050,00	3 309 050,00
640	Bibliotek	1 307 627,00	1 060 200,00	1 160 200,00	1 060 200,00	1 060 200,00	1 060 200,00
760	Næringsutvikling	494 099,00	852 450,00	702 450,00	702 450,00	702 450,00	702 450,00
	Drift totalt	181 189 314,00	177 718 000,00	195 796 000,00	194 796 000,00	194 796 000,00	194 796 000,00

Budsjettskjema 2 A - investering,	Marker kommune					
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Budsjettskjema 2A - investering						
Investeringer i anleggsmidler	32 106 290,61	16 091 208,00	21 187 500,00	53 012 500,00	8 862 500,00	4 625 000,00
Utlån og forskutteringer	2 951 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00
Kjøp av aksjer og andeler	564 326,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	1 766 158,07	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dekning av tidligere års udekket	28 215,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsetninger	1 588 138,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Årets finansieringsbehov	39 004 128,29	19 091 208,00	23 187 500,00	53 012 500,00	8 862 500,00	4 625 000,00
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	16 634 808,47	16 144 966,00	19 750 000,00	43 010 000,00	7 490 000,00	4 100 000,00
Inntekter fra salg av anleggsmidler	7 125 801,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilskudd til investeringer	7 768 674,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kompensasjon for merverdiavgift	4 565 773,54	1 946 242,00	3 437 500,00	10 002 500,00	1 372 500,00	525 000,00
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	3 266 267,53	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre inntekter	648 406,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum eksternt finansiering	40 009 731,58	19 091 208,00	23 187 500,00	53 012 500,00	8 862 500,00	4 625 000,00
Overført fra driftsbudsjettet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansiering	40 009 731,58	19 091 208,00	23 187 500,00	53 012 500,00	8 862 500,00	4 625 000,00
Udekket/udisponert	1 005 603,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Budsjettskjema 2 B - Investering						
Virksomhet	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
100 Politisk styring, fellesutg. sentraladm og religiøse formål	2 858 858,89	1 512 500,00	3 630 000,00	510 000,00	290 000,00	100 000,00
200 Marker skole	165 700,38	1 475 000,00	620 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00
230 Grimsby barnehage	7 500,00			35 000 000,00		
240 Private barnehager						
300 Familie og helse		125 000,00				
380 Nav						
430 Utviklingshemmede		250 000,00				
470 Onsjorg	249 283,00	562 500,00	550 000,00		100 000,00	
510 Forvaltning, drift og vedlikehold, ordinerer drift	20 558 910,88	4 000 000,00	2 950 000,00	1 500 000,00	2 100 000,00	1 500 000,00
511 Forvaltning, drift og vedlikehold, VAR områder	7 136 451,61	3 200 000,00	4 000 000,00	3 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00
520 Plan og Miljø						
630 Kultur og fritid						
640 Bibliotek						
760 Næringsutvikling	1 129 585,86	275 000,00	6 000 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	
845 Statlige refusjoner						
846 Pensjoner, premieavvik						
Investeringer totalt	32 106 290,62	11 400 000,00	17 750 000,00	43 010 000,00	7 490 000,00	4 100 000,00

21. Avgifter, gebyrer og priser

1. Kommunale avgifter

Kapitlene vann, avløp, rensing, slam, renovasjon og feiing skal er selvfinansierende og tjenesten faktureres etter medgått kostnad. Årlige over/underskudd avsettes på fond for senere utjevning av gebyrene.

Renovasjon faktureres av Indre Østfold Renovasjon IKS, men gebyret fastsettes av Marker kommune.

Avgift/gebyr – inkludert mva (vann, avløp, renovasjon, feiing)

Vann

Vann, abonnementsgebyr	1,187,50
Vann, abonnementsgebyr, 4 eller flere boenheter	887,50
Vann, pr. m ³	19,37

Tilknytningsgebyr

Enebolig, selveid leilighet og annen selvstendig boligenhet der det betales refusjon for grunnlagsinvesteringer for vann og kloakkanlegg	9.375,00
Tilsvarende boliger i øvrige områder	18.750,00
Tilknytningsavg. for industri og annen bebyggelse (pr m ² brutto gulvflate)	37,50

Avløp

Avløp, abonnementsgebyr	1.500,00
Avløp abonnementsgebyr 4 eller flere boenheter	1.125,00
Avløp, pr. m ³	34,37

Tilknytningsgebyr

Enebolig, selveid leilighet og annen selvstendig boligenhet der det betales refusjon for grunnlagsinvesteringer for vann og kloakkanlegg	9.375,00
Tilsvarende boliger i øvrige områder	18.750,00
Tilknytningsavgift for industri og annen bebyggelse (pr m ² brutto gulvflate)	37,50

Slamtømming (tømming og behandling)

Slamavskiller 1-4 m ³ m/wc tilknyttet	1.600,00
Slamavskiller 1-4 m ³ u/wc tilknyttet	1.600,00
Slamavskiller per m ³ utover 4 m ³	300,00
Tett tank 1-3 m ³	1.600,00
Tett tank 4-6 m ³	2.300,00
Tett tank per m ³ utover 6 m ³	300,00
Større slamavskillere fra fellesanlegg, pr m ³	390,00
Minirensanlegg, 1-4 m ³	1.950,00
Minirensanlegg, 5-7 m ³	2.300,00
Minirensanlegg per m ³ utover 7 m ³	300,00
Årlig tilsyns- og kontrollgebyr – spredt avløp	562,50

Renovasjon

Pr. husstand	2.300,00
800 l. container	12.500,00
Hytter	1.000,00

Feiing

Behovsprøvd feiing, årlig gebyr pr husstand med pipe	437,50
--	--------

**2. Byggesak og oppmåling****Avgift/gebyr – ikke mva på disse gebyrene****Byggesak**

For behandling av søknader/tilsyn	
pr. ny boligenhet	7.500,00
pr. ny hytte	7.500,00
pr boenhet over 4 boenheter	3.000,00
For behandling av søknader uten ansvarsrett, og mindre byggearbeider	1.750,00

For behandling av meldingssaker	
driftsbygninger < 1.000 kvm	2.000,00
driftsbygninger > 1.000 kvm	4.000,00
tillegg for husdyrrom	500,00
For behandling av søknader/tilsyn med arbeider (ikke meldingstiltak) betales gebyr etter grunnflate,	
Areal i m ²	pris pr m ²
< 50	30,00
50- 200	27,00
200-400	24,00
400-600	22,00
>600	20,00
For søknadspliktige tilbygg på hytter betales 35,- kr/m ²	
For enklere bygg som for eksempel industribygg, lagerbygg, (evt. søknadspliktige driftsbygninger) og hovedombygging betales 50 % gebyr	
For hver etasje over og under betales ett tillegg på 50 % av grunnarealtaksten	
Minstepris, nybygg	7.500,00
Minstepris, tilbygg	3.000,00
For behandling av søknader/tilsyn med arbeider som ikke kan måles etter grunnflate, f.eks forstøtningsmur, innhegning, skilt eller bruksendring er gebyret for hvert tilfelle	1.750,00
Tilleggssøknad, ufullstendige søknader og oversendelse til andre myndigheter, samt andre gjøremål som ikke dekkes under foranstående pkt.	1.750,00
Dispensasjoner og søknader som krever oversendelse til andre myndigheter for høring og endring av plan	7.500,00
Dispensasjoner og søknader som krever oversendelse til andre myndigheter for høring	5.000,00
Dispensasjoner og søknader som ikke krever oversendelse til andre myndigheter for høring	3.000,00
Dersom arbeid igangsettes før godkjenning, ramme-tillatelse eller igangsettingstillatelse er gitt, kan det ilegges et tilleggsgebyr på 100 % av fullt behandlingsgebyr og minimum Overtredelsesgebyr ilegges i henhold til PBL.	1.250,00
For behandling av søknad om seksjonering av eiendom betales 3 ganger rettsgebyr uten befarung, og 5 ganger rettsgebyr med befarung (rettsgebyret er pt kr 860,-).	
Delingstillatelse etter plan og bygningsloven	2.000,00

Søknad om tillatelse til riving for bygg uten behov for høring	500,00
Søknad om tillatelse til riving av bygg der vernemyndigheter må uttale seg	1.500,00

Reguleringsplan

Private forslag til reguleringsplan (inkludert direkte kostnader)	20.000,00
For mindre reguleringsendringer betales	2.000,00

Søknad om oppstart av reguleringsplanarbeid med påfølgende avslag	4.000,00
---	----------

Gebyrer for andre arbeider som ikke kan beregnes etter foranstående satser beregnes etter anvendt tid, pris pr time

Utslipp

Søknad om utslippstillatelse	3.000,00
Søknad om utslippstillatelse for fellesanlegg, > 4 boenheter	6.000,00
Søknad om utslippstillatelse for anlegg større enn 50 pe, kap.13.	10.000,00

Oppmåling

Oppretting av matrikkelenhet, arealer < 1.000 m ²	7.500,00
Oppretting av matrikkelenhet, arealer 1.001 - 3.000 m ²	13.500,00
Oppretting av matrikkelenhet, arealer 3.001 - 5.000 m ²	17.500,00
- pr påbegynt daa for arealer 5.000 – 20.000 m ²	1.500,00
- pr påbegynt daa for arealer 20.000 – 100.000 m ²	700,00
- pr påbegynt daa for arealer > 100.000 m ²	500,00

Ved samtidig oppmåling av flere tilgrensede tomter som er rekvirert av samme rekvirent, gis følgende reduksjoner i gebyr pr. sak:

6 -10 saker; 10% reduksjon

11-25 saker; 15% reduksjon

> 25 saker; 20% reduksjon

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises eller ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold, settes til 1/3 av gebyrsatsene

Oppmåling av uteareal på eierseksjon,	
< 50 m ²	5.000,00
51 – 250 m ²	7.000,00
251 – 2.000 m ²	9.000,00
> 2.000 m ² pr påbegynt daa	900,00
Oppretting av anleggseiendom,	
< 2.000 m ³	17.500,00
2.001 – 20.000 m ³	1.800,00
> 20.001 m ³ pr påbegynt m ³	900,00

Registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid, pris pr time	650,00
--	--------

Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning (i tillegg til oppmålingsforretning)	3.000,00
--	----------

Grensejustering grunneiendom, etter fastsatte bestemmelser	
< 250 m ²	6.000,00
251 – 500 m ²	8.500,00
Grensejustering anleggseiendom, etter fastsatte bestemmelser	
< 250 m ³	8.500,00
251 – 1.000 m ³	11.000,00
Arealoverføring grunneiendom	
< 250 m ²	10.250,00
251 – 500 m ²	13.000,00
pr overskytende påbegynt 500 m ²	3.000,00
Arealoverføring anleggseiendom	
< 250 m ³	13.000,00
251 – 1.000 m ³	15.500,00
pr overskytende påbegynt 500 m ³	800,00
Klarlegging av eksisterende grense, der grensen tidligere er koordinatbestemt:	
inntil 2 punkter	3.500,00
for påfølgende punkter, gebyr pr punkt	500,00
Klarlegging av eksisterende grense, der grensen tidligere ikke er koordinatbestemt	
inntil 2 punkter	6.500,00
for påfølgende punkter, gebyr pr punkt	1.000,00
Gebyr for klarlegging av rettigheter etter medgått tid. Pris pr time	650,00
Utstedelse av matrikkelbrev	
inntil 10 sider	175,00
over 10 sider	350,00
Andre gebyrer	
Gebyr for kopi av målebrev/skylddelinger	175,00
Utskrift av situasjonskart, A4	0,00
Utskrift av situasjonskart, A3	105,00
Utskrift av situasjonskart, A2	205,00
Utskrift av situasjonskart, A1	310,00
Utskrift av situasjonskart, A0	410,00
Salg av digitale kart	Beregnes
Kart- og delingsforretninger over større sammenhengende parseller/eiendommer til landbruks-, fritids- og andre allmenntilgjenge formål, beregnes anvendt tid, pris pr time	650,00
Gebyr når oppmålingsmyndigheten og annen instans foretar arbeidsfordelingen	

- for oppmålingsmyndighetens klargjøring og registrering	50 % gebyr
- for innkalling og avholdelse av forretning	20 % gebyr
- for merking og merkemateriell	10 % gebyr
- for måling, beregning og uttegning	30 % gebyr

Gebyrer for andre arbeider som ikke kan beregnes etter foranstående satser beregnes etter anvendt tid, pris pr time 650,00

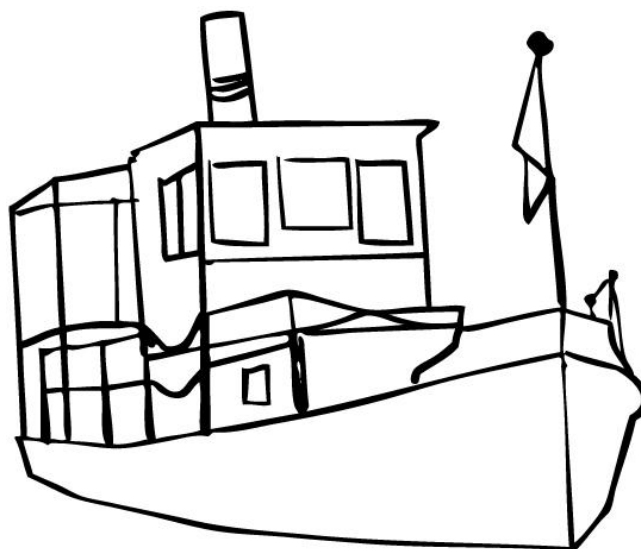
Utgifter til merkemateriell er inkludert i gebyrene.

Tinglysningsgebyr kommer i tillegg.

Hvis gebyr anses å bli åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader kommunen har hatt med saken, eller anses åpenbart urimelig av andre grunner, kan rådmannen fastsette passende gebyr.

Saker etter jord- og konsesjonsloven

- deling	2.000,00
- konsesjon	5.000,00



3. Priser for leie av rom i kommunale bygninger

Marker Rådhus

Rom	Antall personer	Utstyr	Pris u/4t	Pris o/4t
Møterom 1	16	Tavle/lerret	205,00	410,00
Møterom 2	12		205,00	410,00
Formannskapssal	12	Projektor/tavle/lerret	205,00	410,00
Kommunestyresal	70	Lerret/projektor	515,00	1.025,00
Frivillighetssentral	20	Tavle, TV, kjøkken	205,00	410,00
Kjøkken	ca 400 pers	Dekketøy	1.125,00	1.125,00
Samfunssal 1			1.025,00	1.550,00
Samfunssal 2			1.025,00	1.550,00
Samfunssal 1 og 2				
Inkl. scene – helg	400-450		2.575,00	5.150,00
Samfunssal 1 og 2				
Inkl. scene – ukedag	400-450		2.050,00	2.575,00
Scene			310,00	620,00

Renholdspersonalet har ansvar for utleie

Marker Skole

Rom	Antall personer	Utstyr	Pris u/6t	Pris o/6t
Festsalen b.skolen			720,00	1.440,00
Kjøkken			205,00	410,00
Gymsal ungd.skolen			820,00	1.640,00
Kjelleren ungd.skolen			720,00	1.440,00
Klasserom inntil kl 21			310,00	
Klasserom etter kl 21			615,00	
Sløydsal inntil kl 21			310,00	
Sløydsal etter kl 21			615,00	
Håndarbeidssal innt kl 21			310,00	
Håndarbeidssal etter kl 21			615,00	

Skoleadministrasjonen har ansvar for utleie

Gymsal Marker Ungdomsskole

Helgeutleie av ungdomsskole, Marker skole, kr 50 pr person pr natt. I utleietiden regnes også nødvendig tid for klargjøring og rydding i lokalene.

Gymsalen Marker skole leies ut til lag/foreninger/privatpersoner for kr 105 pr time. Det er da kun adgang til gymsal og leietager må rydde, svabre, slukke og låse selv.

Kulturkontoret har ansvar for denne typen utleie.

Markerhallen

Rom	Antall personer	Utstyr	Pris
Hallen pr helg			14.325,00
Møterom 1 etg.			205,00
Møterom 2 etg			410,00
Styrketreningsrom			Leies ut pr. pers. kort

Ørje IL håndball har ansvaret for utleie

Ungdommens Kulturhus

Rom	Antall personer	Utstyr	Pris
Hele huset			600,00
PA-anlegg			2.000,00

Leder UKH har ansvar for utleie

Tunet

Rom	Antall personer	Utstyr	Pris
1 møterom med kjøkkenkrok 40m2			410,00

Leder Tunet har ansvar for utleie

Utleiebestemmelser

1. Marker kommune er eier av lokalene. Kommunestyret vedtar utleiereglement, utleiebestemmelser og utleietakster.
2. Dersom eier ved enkelte anledninger har bruk for lokalene, må leieren avstå fra bruken eller få andre rom etter virksomhetsleders anvisning. Dette gjelder spesielt skole.
3. Utleiebetingelser
4. Marker kommune leier ut lokaler kun til personer over 25 år.
5. Marker kommune knytter det økonomiske ansvar for utleien til én person. Utleier kan ved behov kreve skriftlig kontrakt og kreve et depositum på kr 2.000,-.
6. Etter at arrangementet er avsluttet vil lokalene bli besiktiget av tilsynsvakt. Ved ødeleggelser, hærverk og andre skader på lokalenes inventar og utstyr, er leier

økonomisk ansvarlig. Er alt funnet i orden betales et eventuelt innbetalt depositum tilbake.

7. Leietaker skal rydde lokalet etter bruk. Alt medbrakt utstyr skal fjernes. Sjøppel ryddes sammen. Ved bruk av kjøkken skal alt brukt utstyr vaskes og settes tilbake på riktig plass.
8. Det vil alltid være tilsynsvakt tilstede i Marker rådhus ved utleie.
9. Leietaker må selv søke skjenkebevilling og politiet kontaktes ved store arrangementer.
10. Leietaker må informere brannvesen ved overnatting i kommunale bygninger. (Gjelder spesielt skole).

Fri leie i kommunens lokaler gjelder:

- Foreninger og lag til barne- og ungdomsaktiviteter. For kombinerte arrangementer (barn/ungdom og voksne) kan det søkes om halv leie.
- Lokale musikkforeninger, amatørteater og kor.
- Idrettslagenes treningsaktiviteter i Markerhallen (egne avtaler) og gymsalen på Marker skole.
- Bruk av rådhusets kjeller til skytebane.
- Politiske partier representert i kommunestyret, ved avvikling av gruppemøter og ved bruk av møterom til samfunnsnyttige formål.
- Kommunale utvalg, nemnder og grupper av disse.
- Lokaler i skole til skolens egne råd, utvalg og komiteer, samt andre arrangementer i skolens regi.
- Yrkesorganisasjoner som har ansatte i Marker kommune.
- Voksenopplæring drevet med tilskudd etter Lov om voksenopplæring.
- Unntatt fra fri leie er alle inntektsbringende arrangementer. Loddsalg regnes ikke som inntektsbringende.
- Inntektsbringende arrangementer går før arrangementer med fri leie.
- "Fri leie" prinsippet gjelder frem til kl 2200. Etter kl 2200 må leier betale leiesats for 4 timer.
- Helgeutleie av Marker skole. Adgangen til utleie avgjøres av rektor i samråd med FDV.
- Øvrig utleie på skolen bør begrenses. Rektor avgjør hvilke klasserom som kan leies ut. Leietaker må vike plass dersom et leieforhold kolliderer med skolens eget behov.

Leiepriser for kommunale boliger og eiendommer (ikke mva-belagt)

Leiepriser for kommunale eiendommer, boliger, borettsleiligheter og omsorgsboliger/trygdeboliger, økes i henhold til konsumprisindeks, 2,3% fra 2015 til 2016, jmf Husleieloven.

4. Marker bo- og servicesenter

Hjemmehjelp

Inntektsgruppe	Betalingsatser
Inntil 2G	kr 185,00 pr time
Fra 2-5 G	kr 260,00 pr time

G= Grunnbeløp i folketrygden, i 2015 88.370,00

Trygghetsalarmer (ikke mva-belagt)

Engangsvgift montering	kr 400,00
Pris pr måned	kr 240,00

Dagsenter (ikke mva belagt)

Dagopphold med mat	kr 155,00
Dagopphold med mat og transport	kr 195,00

Matsservering til brukere med enkeltvedtak (ikke mva-belagt)

Middag stor porsjon	kr 79,00
Middag liten porsjon	kr 58,00



5. Grimsby Barnehage

Betalingssetser for Grimsby barnehage (ikke mva-belagt)

Plasstørrelse	Pris uten mat	Mat
100 %	2.580,00	250,00
80 %	2.193,00	205,00
60 %	1.677,00	152,00

Søskenmoderasjon er for barn nr 2 – 30% og for barn nr 3 – 50%. Søskenmoderasjon gjelder også når en har barn i flere barnehager i kommunen.



6. Marker Skole - skolefritidsordningen

Betalingsseter for skolefritidsordningen ved Marker skole (ikke mva-belagt)

Plastørrelse	Pris uten mat	Mat
Over 20 timer	1.950,00	185,00
15-20 timer	1.650,00	165,00
Under 15 timer	1.350,00	125,00

7. Kulturskole og UKH

Betalingsseter for Kulturskole og UKH (ikke mva-belagt)

Årlig avgift individuell opplæring kulturskole	2.700,00
Årlig avgift i gruppe opplæring kulturskole	2.200,00
Medlemskap UKH	500,00



8. Tomtepriser

Krogstad boligfelt

Refusjon for vei, vann, kloakk og gatelys	125.000,00
Tomtegrunn	34,00 pr m ²

Lhammeren boligfelt

For tomt, refusjon vei, vann og kloakk	45.000,00
--	-----------

Felles kostnader

Oppmåling	Se tidligere i dokumentet
Tinglysning av målebrev	1.548,00
Tilknytningsgebyr vann	6.000,00
Tilknytningsgebyr avløp	6.000,00
I tillegg kommer tinglysning av skjøte og tilknytning til strøm.	



22. Kommunestyrets vedtak

Pkt. 1 Driftsbudsjett.

- Rådmannens forslag til driftsbudsjett for 2016 vedtas med de brutto og netto driftsrammer som følger vedlagt budsjettskjema 1 A og budsjettskjema 1 B. Sum fordeling til drift settes til kr 192.475.000. Virksomhetene kan fritt disponere vedtatte netto driftsrammer innenfor den myndighet som er gitt i det til enhver tid gjeldende delegeringsreglement og økonomireglement.
- Alle virksomhetslederens mål for virksomheten i 2016 settes opp som målbare tallverdier. Disse skal omfatte virksomhetens primærproduksjon, sykefravær, vikarbruk og så langt det passer: kundetilfredshet og medarbeidertilfredshet.
- Det skal foretas en full gjennomgang av kommunens delegeringsreglement i første halvår 2016.
- I 2016 utarbeides en kompetanseutviklingsplan med stillingsbeskrivelse for alle stillinger. Planene skal godkjennes av kommunestyret. Rådmannen utarbeider i løpet av 2016 skriftlig stillingsinstrukser for alle stillinger i kommunen. I tillegg skal det utarbeides en kompetanseoversikt for samtlige ansatte. Rådmannen skal i løpet av året rapportere fremdriften til kommunestyret. Kvartalsrapporten skal i fremtiden inneholde en oversikt over antall årsverk, antall ansatte, stillinger og alderssammensetning. Dette ønskes både for virksomhetene og for kommunen som helhet.
- Rådmann utarbeider en kostnadskalkyle ved sammenslåing av virksomheter og eventuelt innsparing på denne omorganiseringen. Målsetting i 2016 er å redusere antall virksomheter.
- Nedlegging av frivilligsentralen trekkes ut av budsjettet i denne runden og overleveres til Rådmannen som får i oppgave å lage en egen sak rundt Frivilligsentralen.
- En målsetting angående reduksjon av sykefravær i prosent .
- Det avsettes 1 000 000 til disposisjonsfond, og 1 000 000 tilbakeføres til budsjettet til følgende poster: 300 000 til virksomhet politisk styring/administrasjon/felles utgifter, 300 000 til barnehagene, 300 000 til barnevern og 100 000 til driftsrammen til bibliotek.
- Administrasjonen bes jobbe mot en innsparing i 2016 på 1 million kroner, som tilsvarer den del av eiendomsskatten som brukes på drift, slik at kommunestyret har en mulighet til å sette dette av til fond ved avleggelse av regnskap for 2016.
- I forbindelse med tilsagn om midler til oppussing av Flishuset på Ørje Brug, bes administrasjonen snarest mulig å legge fram en sak til kommunestyret for framdrift og mulig kommunal medfinansiering.

Pkt 2 Investeringsbudsjett

Rådmannens forslag til investeringsbudsjett for 2016 vedtas med de brutto og netto investeringsrammer som følger av vedlagte budsjettskjema 2 A og investeringskjema 2 B. Sum finansiering av investeringer settes til 23.187.500.

Det utarbeides en vedlikeholdsplan som viser det totale fremtidige behovet for vedlikehold med angitte kostnader. Oppdatert vedlikeholdsplan skal inngå som grunnlag for fremtidig rullering av økonomiplan for Marker kommune.

Pkt 3 Økonomiplan

Rådmannens forslag til økonomiplan for årene 2016 til og med 2019 vedtas.

Pkt 4 Marginavsetning

Marker kommune vedtar marginavsetning på 12 % fra 1. januar 2016 (uendret fra 2015).

Pkt 5 Avskrivninger

Det budsjetteres med kr 7.182.097 i avskrivninger for 2016.

Pkt 6 Kommunale avgifter/gebyr/egenbetalinger for 2016

Kapitlene vann, avløp, rensing, slam, renovasjon og feiing skal være selvfinansierende.

(Se eget prisskjema)

Pkt 7 Rom i kommunale bygninger

Priser for leie av rom i kommunale bygninger indeksreguleres fra 01.01.2016 med 2,3 %.

(Se eget prisskjema)

Pkt 8 Husleiesatser

Leiepriser for kommunale eiendommer, boliger, borettsleiligheter og omsorgsboliger/trygdeboliger, økes i henhold til konsumprisindeks, 2,3 % fra 2015 til 2016, jmf Husleieloven

Pkt 9 Omsorg

Betalingssatser omsorgstjenester fra 01.01.2016: (Se eget prisskjema)

Pkt 10 Barnehagesatser

Betalingssatser for Grimsby barnehage fra 01.01.2016 blir: (Se eget prisskjema)

Pkt 11 Skolefritidsordning

Brukerbetaling – skolefritidsordning fra 01.01.2016: (Se eget prisskjema)

Pkt 12 Kulturskole og UKH

Betalingssatser for Kulturskole og UKH fra 01.01.2016: (Se eget prisskjema)

Pkt 13 Tomtepriser

Tomtepriser fra 01.01.2016: (Se eget prisskjema)

Pkt 14 Eiendomsskatt

I medhold av kommunestyrets vedtak om utvidelse av eiendomsskatt, sak 68/14 og eiendomsskatteloven § 2 og 3 bokstav a), skal eiendomsskatten i 2016 skrives ut på fast eiendom i hele kommunen «, bortsett fra eiendommer i områder som er regulert til forretnings- og næringsformål, jmf eiendomsskattelova § 7 litra d.

Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 7 %, jf. Esktl § 13.

I medhold av eiendomsskatteloven § 12 bokstav a) differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for (bebygde) boligeiendommer og fritidseiendommer settes til 4 %.

I medhold av eiendomsskatteloven § 12 bokstav b) differensieres satsen ved at satsen for all skattepliktig, ubebygd grunneiendom settes til 4 %.

I medhold av eiendomsskatteloven § 7 bokstav b) fritas bygning som har historisk verdi for eiendomsskatt, «jmf § 7 litra b» . Nyoppførte boliger fritas etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav c) i inntil 3 år etter utstedt midlertidig brukstillatelse/ ferdigattest. Administrasjonen bes eventuelt legge frem egen sak på kostnads-dekning av endringsforslaget når eiendomsskatt er utskrevet og en ser den reelle effekten av endringen.

Eiendomsskatten skal i 2016 betales i to terminer.

I forbindelse med utarbeidelse av økonomiplan 2017-2020 utarbeides det en plan for utfasing av eiendomsskatten i perioden.

Det utarbeides et informasjonsbrev til skatteyttere med formuesgrunnlag for kontroll av eget beregningsgrunnlag.

Pkt 15 Kommunal kompetanse

Salg av kommunal kompetanse utfaktureres med kr 600,- pr time ekskl mva.

Pkt 16 Fond

Det avsettes og brukes av:

Bruk og avsetninger av fond i 2016	Beløp
Bruk av bundne fond – ansvar 7640	-300 000
Bruk av bundne fond – ansvar 7670	-300 000
Bruk av bundne fond – ansvar 5231	-20 000
Sum bruk av fond i budsjett 2016	-620 000

Avsetning til fond – ansvar 9400	1 000 000
Avsetning til fond – ansvar 7680	750 000
Sum avsetning til fond i budsjett 2016	1 750 000
Sum netto avsetninger til fond i 2016	1 130 000

Pkt 17 Låneopptak

Marker kommune tar opp følgende lån i 2016:

Investering	Lån
Sanering av kloakkledningsnett	4 000 000
Trådløst nettverk alle kommunale bygg	1 500 000
Gatelys	600 000
Enøk, kommunale bygg	1 000 000
Rullering og supplering av Pc'er til elever og lærere	300 000
Digitale tavler 4 rom	120 000
Inventar klasserom/spesialrom	200 000
Solskjerming	250 000
Generelle IKT investeringer	600 000
Rekrutteringsmodul/reiseregningmodul Visma	200 000
Inventar MBSS og PU	300 000
Omsorgsteknologi	250 000
Asfaltering	500 000
Ny traktor	600 000
Oppgradering Ørje kirke	650 000
Nytt varmeanlegg Øymark kirke	680 000

Opparbeidelse Sletta Industriområde	1 000 000
Opparbeidelse Krogstadfeltet	5 000 000
Sum	17 750 000

I tillegg til dette kommer kr 2.000.000 som lån til videreutlån fra Husbanken.

Pkt 18 Utbytte

Utbytte fra Østfold Energi er lagt inn i driftsbudsjettet for 2016 og de øvrige årene i planperioden med kr 800.000.

Pkt 19 Kirkeformål

Marker kirkelige fellestilsråd får overført kr 3.669.000 i ordinært driftstilskudd for 2016. Dette er en videreføring av samme ramme som i 2015.

Pkt 20 Festeavgift gravplasser

145 kr pr år.

Pkt 21 Driftskreditt/kassekreditt

Rådmannen gis fullmakt til å oppta driftskreditt/kassekreditt på opptil kr 30.000.000.

Pkt 22 Budsjettskjemaer

Rådmann får fullmakt til å tilpasse alle obligatoriske budsjettskjemaer i samsvar med kommunestyrets endelige budsjettvedtak.